

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 21Co/16/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118205293
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2118205293.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlaticy Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobcov: 1. A. B., nar. X. XXXX XXXX, trvalo bytom C. XXX, 2. D. B., nar. XX. XXXX XXXX, trvalo bytom C. XXX, obaja žalobcovia zastúpení advokátom: JUDr. Matej Csenky, Moyzesova 8, 921 01 Piešťany, IČO: 42164125, proti žalovaným: 1. D. E., nar. XX. XXXX XXXX, trvalo bytom F. G. H. F. I. XXX, zastúpený advokátom: JUDr. Juraj Gavalec, Piešťanská 3, 917 01 Trnava, IČO: 53195710, 2. J. H. K., nar. XX. XXXX XXXX, trvalo bytom E. XXXX/X, K., zastúpená splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária JUDr. Viktor Mišík s.r.o., Zámocká 1, 811 01 Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 51263467, 3. KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpená advokátom: JUDr. Baltazár Mucska, Vajnorská 55, 831 03 Bratislava – mestská časť Nové Mesto, IČO: 42174856, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaniach žalobcov 1/ a 2/ a žalovaných 2/ a 3/ proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 21. novembra 2022 č. k. 20C/14/2018–221, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd odvolanie žalobcov 1/ a 2/ proti I. a II. výroku rozsudku súdu prvej inštancie o d m i e t a.

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho I. výroku iba vo vzťahu žalobcov 1/ a 2/ a žalovaných 2/ a 3/, a v III. a IV. výroku v celom rozsahu r u š í a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovaným 1/ až 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 8.000 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných; II. žalovaným 1/ až 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 8.000 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných; III. vo zvyšku súd žalobu zamietol; IV. žalobcovi 1/ a žalobkyni 2/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ až 3/ v rozsahu 100%. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 420 ods. 2, § 427 ods. 1 a 2, § 853 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len O.z.); § 4 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase škodovej udalosti (ďalej len „ZoPZP“); § 5 ods. 1, § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní obetí poškodených násilnými trestnými činmi, v znení platnom ku dňu 12.1.2017; čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej aj len „Ústava SR“); § 232 ods. 2 až 4 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

Vecne dôvodil, že dňa 20.6.2018 bola súdu doručená žaloba žalobcov, v ktorej žiadali, aby súd uložil žalovanému 1/, žalovanej 2/ a žalovanej 3/ zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 50.000 eur a žalobkyni 2/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 50.000 eur. V žalobe uviedli, že dňa 1.8.2016 v čase približne o 11:22 na ceste III/1295 na 5 km v úseku medzi

obcami Suchá nad Parnou a Trnavou, viedol žalovaný 1/ ako vodič motorové vozidlo zn. MERCEDES-BENZ, evidenčné číslo K. XXXXX patriace osobe J. H. K., bytom E. XXXX/X, K., Slovenská republika, smerom od obce Suchá nad Parnou na mesto Trnava, kde nesprávnou technikou jazdy prešiel s vozidlom do protismeru a čelne sa zrazil s oproti jazdiacim osobným motorovým vozidlom zn. Škoda Felicia, evidenčné číslo L. XXXXX, ktoré viedol ako vodič M. B., v dôsledku čoho došlo k čelnej zrážke týchto vozidiel a M. B., nar. X.X.XXXX, naposledy bytom L. (syn žalobcov) utrpel mnohopočetné vážne poranenia a vnútorné krvácanie ako odtrhnutie hrтанu od hornej časti priedušnice a roztrhnutie početných krvných kapilár v danej oblasti s následným rozvojom ťažkého hypoxického opuchu mozgu a rozšírením pravej srdcovej komory, na následky ktorých vodič M. B. v čase 12:38 pri prevoze zomrel, pričom žalovaný 1/ svojim konaním porušil ustanovenia § 9 ods. 1, § 137 ods. 2 písm. c/ zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov. Unesením Okresného riaditeľstva PZ v Trnave ČVS:ORP-1287/1-VYS-TT-2016 z 10.2.2017 bolo vyšetrovateľom Odboru kriminálnej polície vydané uznesenie o začatí trestného stíhania vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák. a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona založené na tom skutkovom základe, ako je uvedený vyššie. Dňa 10.5.2018 bola Okresnou prokuratúrou v Trnave podaná na Okresnom súde Trnava obžaloba na žalovaného 1/ za trestný čin špecifikovaný vyššie. Žalobcovia uplatnili z dôvodu opatrnosti svoje nároky týmto žalobným návrhom v záujme vyhnúť sa prípadným námietkam premičania. Navyše poukázali aj na skutočnosť, že trestnoprávna zodpovednosť a občianskoprávna zodpovednosť plynú samostatne, preto aj z tohto dôvodu žalobcovia podali tento žalobný návrh bez ohľadu na to, či žalovaný 1/ bol alebo nebol uznaný vinným za trestné činy spáchané v príčinnej súvislosti s uvedenou dopravnou nehodou. Žalobcovia boli rodičmi zosnulého M. B., ktorý zahynul pri vyššie uvedenej dopravnej nehode. Žalobcovia si prostredníctvom tohto žalobného návrhu uplatňujú voči žalovaným 1/ až 3/ náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vyplýva zo smrti ich milovaného syna. Syn žalobcov bol pre nich vzorným synom, ktorý mal s nimi výnimočný vzťah, ktorý presahoval rámec vzťahu rodiča - syn. Ako rodina trávili spolu veľmi veľa času. Žalobcovia sa svojim deťom venovali s plným nasadením. Syn M. býval v čase dopravnej nehody v spoločnej domácnosti so žalobcami, pričom im pomáhal so starostlivosťou o domácnosť a bol pre nich oporou. Syn M. bol starostlivým, zodpovedným a šikovným mladým človekom, pričom nikdy v minulosti s ním žalobcovia nemali žiadne výchovné problémy. Bezprostredne pred dopravnou nehodou (v máji 2016) úspešne zmaturoval na Dopravnej strednej škole Trnava. Vo svojej kariére sa chcel venovať oblasti starostlivosti o motorové vozidlá, kedy v čase predmetnej dopravnej nehody pracoval na získaní príslušného živnostenského oprávnenia. V rámci štúdia na základnej a strednej škole dosahoval dobré študijné výsledky. Okrem štúdia sa od malička venoval športu. Bol členom Boxing Club Trnava. V čase dopravnej nehody mal stálu priateľku, s ktorou si plánoval založiť rodinu. Žalobcovia očakávali svadbu a príchod vnúčat, o ktoré sa chceli ako starí rodičia starať a užívať si tieto príjemné povinnosti. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v osobe syna žalobcov išlo o mladého, cieľavedomého a ambiciózneho chlapca, plného chuti do života. Jeho stratou žalobcovia prišli v podstate o to najcennejšie, čo mali, o zmysel ich života. Bez významu nie je ani skutočnosť, že rovnako výnimočný vzťah mal syn M. aj s bratom N., ktorý doposiaľ stratu svojho brata prežíva veľmi ťažko. Predčasnou smrťou syna žalobcov privedenou v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou a konaním žalovaného 1/ došlo k vážnej ujme žalobcov, mimoriadne traumatizujúcej skutočnosti v ich živote, ktorá je nezvratná a svojou povahou neodstrániteľná. V čase dopravnej nehody sa žalobcovia riadne starali o svojho syna, ktorý s nimi žil v spoločnej domácnosti. V dôsledku vyššie uvedenej dopravnej nehody prišli žalobcovia o svoje dieťa, ktoré bolo vo veku, kedy sa dalo očakávať, že si založí svoju vlastnú rodinu a privedie na svet svojich potomkov, teda prípadných vnukov či vnučiek žalobcov. Vzťah rodičov a potomka je vzťahom unikátnym, nenahraditeľným a nezameniteľným. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život, a to mimoriadne významný, veľmi hlboký a nereparovateľný. Žalobcovia mali so svojim synom nadštandardný vzťah a mali medzi sebou vybudovaný skutočne veľmi blízky vzťah. Je mimoriadne ťažké vyrovnáť sa psychicky so smrťou dieťaťa, navyše v takom mladom veku. Smrťou svojho syna žalobcovia stratili akúkoľvek možnosť naďalej byť súčasťou všetkých bežných, či výnimočných situácií, či už v živote rodičov - žalobcov alebo v živote ich syna M.. Predčasná smrť syna M. sa negatívnym spôsobom odrazila aj na zdraví žalobkyne 2/ - matky, ktorá sa doposiaľ so stratou syna nevyrovnala a bola nútená vyhľadať odbornú lekársku pomoc psychiatra, v ktorej ambulantnej starostlivosti je doposiaľ. Matka doposiaľ užíva lieky v súvislosti s nepriaznivým psychickým stavom spôsobeným v príčinnej súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou. Právo na ochranu súkromia, resp. rodinného života jednoznačne zahrňuje tiež právo fyzických osôb vytvoriť a udržiavať vzťahy s ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti, pričom protiprávnym zásahom - dopravnou nehodou bolo uvedené právo porušené, a to zásahom značnej intenzity, keď žalobcovia

stratili svojho syna. Trauma, ktorá im v súvislosti s týmto vznikla, je prakticky neodstrániteľná z ich citového života, ktorý v dôsledku vyššie uvedenej udalosti už nikdy nebude úplne normálny, pričom náprava následkov dopravnej nehody podľa ust. § 13 ods. 1 O.z. by bola nedostačujúca. Prípadný trest vymeraný žalovanému 1/ za jeho konanie nemožno považovať za primerané zadosťučinenie za zásah do osobnostných práv žalobcov, najmä práva na súkromie. Do súkromného života fyzickej osoby sa nesmie neoprávnené zasahovať a nesmie sa spôsobiť žiadna ujma, funkciou práva na súkromie je zabezpečenie súkromnej sféry fyzickej osoby do takej miery, aby nedošlo k jej narušeniu. Súčasťou súkromia v zmysle Ústavy SR je aj rodinný život konkrétnej osoby, teda každý má právo na ochranu svojich rodinných vzťahov voči iným fyzickým osobám, ktoré by zásahom do týchto vzťahov narušili súkromný život jedinca. Z tohto dôvodu sa preto žalobcovia domáhajú priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 O.z. v celkovej výške 100.000 eur (po 50.000 eur každému zo žalobcov). Na základe ust. § 11 O.z. v spojení s ust. § 13 ods. 2 a ods. 3 O.z. niet pochybnosti o tom, že u žalobcov sú splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že musí sa jednať o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe prívodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti a znížiť dôstojnosť občana, čo je v prípade žalobcov nepochybné. Synova smrť bola pre žalobcov silným negatívnym zážitkom, šokom, utrpeli silnú citovú ujmu, spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva, šoku zo smrti svojho dieťaťa, dodnes túto stratu neprekonali a stratili zmysel svojho života a životnú energiu. Dlhodobo sa u žalobcov (najmä matky) prejavili zdravotné problémy psychického charakteru. Žalobcovia utrpeli značnú citovú a psychickú ujmu, smrť syna zasiahla ich osobný život nenávratným spôsobom, žiadne ďalšie zážitky ani prežitie skutočnosti nemôžu nahradiť chvíle prežité s vlastným dieťaťom, zvlášť, ak majú spolu pekný vzťah, tak ako žalobcovia so svojim synom. Po uvedenej dopravnej nehode sa žalobcovia uzavreli do seba, prestali komunikovať so svojim okolím, prerušili dovtedajšie kamarátske vzťahy a v samote sa snažia vysporiadať s úmrtím svojho syna. Smrť dieťaťa je pre rodičov vždy mimoriadnym zásahom do ich osobnostných práv, preto nie je potrebné osobitne preukazovať mimoriadnosť predmetného zásahu. Vyčíslenie nemajetkovej ujmy je zo strany žalobcov orientačné a ani prípadné nahradenie tejto ujmy finančnou kompenzáciou v požadovanej výške nemôže v žiadnom prípade zhojiť tú bolesť, ktorou žalobcovia trpia v dôsledku úmrtia svojho syna. Suma, ktorú žalobcovia uplatňujú z titulu nemajetkovej ujmy je výsledkom ich duševného a psychického stavu, vnútorných pocitov, pocitov bezmocnosti, ale nikdy v skutočnosti nenahradí stratu ich milovaného syna. Žalobcovia v náhrade nemajetkovej ujmy vidia predovšetkým gesto slušnosti a spravodlivosti, ktoré nemôže žiadnym spôsobom odčiniť dopady tragickej udalosti v dôsledku vyššie uvedenej dopravnej nehody, pričom nemožno pochybovať o tom, že táto udalosť zanechá v živote žalobcov trvalé následky, ktoré možno len ťažko akýmkoľvek možným spôsobom úplne odstrániť. V danom prípade nemajetková ujma nepredstavuje finančnú kompenzáciu straty syna, nakoľko stratu ľudského života nemožno vyjadriť peniazmi, avšak aspoň čiastočne môže zmierniť útrapy žalobcov spôsobené neoprávneným zásahom žalovaného 1/ do osobnostného práva žalobcov na ochranu súkromia. Pasívna legitímácia žalovaného 1/ je daná všeobecným ustanovením o náhrade škody obsiahnutom v § 420 O.z.. Pasívna legitímácia žalovanej 2/ vyplýva zo skutočnosti, že práve žalovaná 2/ bola vlastníčkou predmetného motorového vozidla (t. j. jeho prevádzkovateľom), pričom práve ona uzatvorila so žalovanou 3/ príslušnú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Zodpovednosť žalovanej 2/ vyplýva z ust. § 427 ods. 2 O.z.. Predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku sú: udalosť vyvolaná osobitnou povahou dopraveného prostriedku, škoda a príčinná súvislosť medzi danou udalosťou a vznikom škody, ktoré predpoklady boli v konaní preukázané, keď dopravnou nehodou vyvolanou osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla zomrela dcéra (poznámka odvolacieho súdu – správne syn) žalobcov, v dôsledku čoho vznikla žalobcom nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do ich osobnostných práv, konkrétne do práva na súkromný a rodinný život. Vzhľadom na sprísnenú objektívnu povahu zodpovednosti sa na vznik zodpovednostného vzťahu nevyžaduje zavinenie. Prevádzkovateľ dopravy preto zásadne zodpovedá bez zreteľa na zavinenie. V prípade spôsobenia nemajetkovej ujmy na osobnostných právach tak ako v prípade škody (majetkovej) spôsobenej osobitnou prevádzkou zodpovedá prevádzkovateľ dopravy, ktorú zodpovednosť treba analogicky vyvodiť z § 853 a § 427 a nasl. O.z. Aj fakt, že pred podaním tohto žalobného návrhu žalovaná 3/ plnila žalobcom náhradu materiálnej škody spôsobenej v súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou, žalobcovia sú toho názoru, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o plnenie (škodu), ktoré je kryté na základe ustanovení ZoPZP a preto aj v prípade náhrady nemajetkovej ujmy je daná pasívna legitímácia žalovaného 1/. V tejto súvislosti žalobcovia dali do pozornosti dve rozhodnutia Európskeho súdneho dvora, a to rozsudok vo veci Drozdo vs c/a Baltikums AAS a predovšetkým rozsudok o slovenskej prejudiciálnej otázke vo veci Haasová c/a Petřík a spol., ako aj pomerne

konštantnú rozhodovaciu prax súdov o tejto otázke. Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v ZoPZP. Podľa súčasnej rozhodovacej praxe súdov je pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu ZoPZP (gramatický výklad), resp. vychádzajúci z ustanovení O.z. o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Navyše je potrebné poukázať na skutočnosť, že súčasné znenie ZoPZP je výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Žalobcovia v tejto súvislosti poukázali aj na právny názor vyslovený Najvyšším súdom SR v rozsudku sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31.7.2017, podľa ktorého pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v ZoPZP). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život.

Žalovaný 1/ k žalobe uviedol, že plne chápe, že strata blízkeho človeka, syna, narušila rodinný život žalobcov a stotožňuje sa s tvrdením, že život človeka je nenahraditeľný a jeho strata nie je vyčísliteľná v peniazoch. Preto nemajetková ujma vyjadrená v peniazoch, nemôže stratu blízkeho človeka nahradiť, má iba zmierniť spôsobenú bolesť. Keďže rodinu zomrelého nepozná, nie je v jeho možnostiach vyjadriť sa k miere narušenia vzájomných väzieb, či už citových alebo finančných, medzi žalobcami a ich nebohým synom a teda posúdiť mieru ujmy, ktorú žalobcovia utrpeli. Je mu úprimne ľúto smrti syna žalobcov, poukázal však na skutočnosť, že dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k tomuto úmrtiu, nezavinil úmyselne a táto nehoda mala silný dopad aj na jeho osobu. Sám bol zranený a značne sa to prejavilo aj na jeho psychike. Preto sa nemôže stotožniť s výškou nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobcovia uplatňujú a to v sume 50.000 eur pre každého žalobcu. Táto výška nemajetkovej ujmy je podľa názoru žalovaného 1/ neadekvátne vysoká. Súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. V tomto prípade atribút primeranosti je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Na druhej strane nesmie výška peňažnej satisfakcie pôsobiť na škodcu likvidačne. Podľa ustálenej súdnej praxe za primeranú náhradu, pri strate blízkeho príbuzného v priamom rade, sa považuje čiastka 10.000 eur. Preto čiastka 50.000 eur na každého z rodičov zomrelého je zjavne neprimeraná. (III. ÚS 646/2015, ÚS 474/2016). Od dopravnej nehody, pri

ktorej utrpel pomliaždenie ľavého kolena, pomliaždenie pravého zápästia, odreniny na hlave, odreninu na ľavom kolene a odreninu a oderku na pravom zápästí má značné finančné problémy. Ešte pred dopravnou nehodou mal problémy so srdcom, čo ho obmedzovalo v práci, musel sa liečiť, v dôsledku čoho nemohol vykazovať dostatočné pracovné výsledky. Živil sa v oblasti prepravy osôb, sám tieto osoby prepravoval ako šofér. Po dopravnej nehode nemôže túto činnosť vykonávať, nakoľko má zákaz činnosti, a okrem toho sa stále lieči zo zranení, ktoré utrpel pri dopravnej nehode. Absolvoval operáciu ramena a doteraz nie je rozhodnuté, či nebude musieť podstúpiť aj operáciu kolien. V dôsledku týchto negatívnych dopadov dopravnej nehody na jeho osobu je jeho podnikanie stratové, za posledný rok vykazuje stratu cca 8.000 eur. Už rok a pol nemá žiadny príjem ani zo sociálnej poisťovne, nakoľko čerpal prostriedky z poisťovne na liečenie srdcového ochorenia a na ďalšie liečenie nespĺňa podmienky. Navyše, v dôsledku dopravnej nehody trpí psychiatrickými problémami a lieči sa ambulantne u psychiatra. Má vyživovaciu povinnosť na dve deti, dcéru na vysokej škole a syna na strednej škole. Stratu príjmu vykrýval doteraz z úspor, ktoré sa už vyčerpali a v súčasnosti potreby rodiny prakticky zabezpečuje manželka zo svojho príjmu. Vlastní spolu s manželkou rodinný dom, iný súkromný majetok nemá. Na dome viazne záložné právo na zabezpečenie hypotéky, ktorá bola použitá na jeho výstavbu. V prípade, že by súd zaviazal žalovaného 1/ k náhrade nemajetkovej ujmy v zmysle žaloby, k takej neprimerane vysokej sume, bolo by to pre žalovaného 1/ a jeho rodinu absolútne likvidačné a vzhľadom na jeho majetkové pomery, finančnú situáciu, v ktorej sa nachádza a zdravotný stav, by takéto rozhodnutie bolo nevykonateľné. Podľa doterajšej súdnej praxe sa náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých považuje za škodu, ktorá je predmetom poistného krytia podľa ZoPZP. Podľa § 15 ods. 1 ZoPZP náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Vzhľadom na uvedené, v prípade ak súd prizná žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle žaloby, navrhol zaviazat' náhradou tejto ujmy v zmysle § 15 ods. 1 ZoPZP priamo poisťovňu, v ktorej je vozidlo poistené. Poukázal tiež na skutočnosť, že o zodpovednosti za spôsobenú škodu súd doteraz nerozhodol, vec je v štádiu začatého konania na Okresnom súde Trnava po podaní obžaloby, vedeného pod sp. zn. 9T/39/2018. Preto považuje žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy, podanú voči jeho osobe za nedôvodnú a predčasne podanú.

Žalovaná 3/ k žalobe uviedla, že nie je daná pasívna vecná legitímácia žalovanej 3/ ako poisťovateľa vozidla v rámci povinného zmluvného poistenia patriaceho žalovanej 2/, ktoré v čase nehody viedol žalovaný 1/. Nesprávna právna argumentácia o pasívnej vecnej legitímácii poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalým pri dopravných nehodách sa opiera najmä o často používaný extenzívny eurokonformný výklad ust. § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP. Má za to, že s touto eurokonformnou argumentáciou nemožno súhlasiť v celom rozsahu. Eurokonformný výklad sa argumentačne opiera o rozsudok Súdneho dvora EÚ (ďalej len „ESD“) z 24.10.2013 vo veci C22/12. Žalovaná 3/ zastáva názor, že slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradou škody, ktorú je možné si uplatniť z povinného zmluvného poistenia. Je možné konštatovať, že ak určitá konkrétna osoba zasiahne do osobnostných práv inej osoby, ktorých porušenie je dôvodom na priznanie nemajetkovej ujmy, pričom tento zásah a teda i zodpovednosť zaň, podľa názoru žalovanej 3/, nie je možné preniesť na iný tretí subjekt, a to ani v prípade, ak ide o poisťovateľa zodpovedného subjektu, ak nemajetková ujma nie je výslovne predmetom poistenia. Vo výklade a právnom posúdení nároku na nemajetkovú ujmu zastáva i po vydaní rozhodnutia ESD C-22/12 právny názor, že nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poukázala hlavne na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako najvyššej súdnej autority v teritoriálnom priestore Slovenskej republiky, a to rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20.4.2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009 a rozsudok najvyššieho súdu z 31.3.2016 sp. zn. 3Cdo/301/2012. Nie je možné stotožniť právo na náhradu škody a právo na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby a obdobne nie je možné subsumovať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniknutý z dôvodu neoprávneného zásahu do tzv. osobnostných práv pod pojem „škoda na zdraví“ uvedený v § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP. Uvedené sa nedá zdôvodniť ani eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia, nakoľko tzv. motorové smernice, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla hovoria o „poistení zodpovednosti za škodu“, o „náhrade škody“ a „odškodnení poškodených osôb“. Smernice sa nezaoberajú poistením zodpovednosti za škodu a nie poistením nárokov vzniknutých z iného titulu než je zodpovednosť za škodu. Povinné zmluvné poistenie kryje nároky z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu. Poisťovňa nie je oprávnená rozširovať poistné krytie v protiklade so znením zákona a v rozpore

dlhodobým výkladom pojmu „náhrada škody.“ Zároveň nie je pravdou, že otázka existencie pasívnej vecnej legitímácie poisťovní v obdobných sporoch bola už definitívne vyriešená. V tejto súvislosti poukázala, že Najvyšší súd Slovenskej republiky deklaroval absenciu pasívnej vecnej legitímácie poisťovní aj po konaniach pertraktovaných v Uzneseniach Ústavného súdu Slovenskej republiky. Je nesporné, že v predmetnej otázke absentuje rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 48 CSP, ktoré jediné môže byť smerodajné pre rozhodovanie súdov nižších stupňov. V prípade absencie tohto zjednocujúceho právneho stanoviska v otázke zásadného právneho významu neexistuje žiadne rozhodnutie, ktorým by bola definitívne vyriešená táto otázka. K výške uplatňovanej nemajetkovej ujmy žalovaná 3/ uviedla, že poškodený (nebohý M. B.) bol plnoletým, plánoval si vlastný život s priateľkou. Je nepochybné, že i citové väzby sú rozdielne medzi maloletým dieťaťom rodičmi a medzi dieťaťom plnoletým. Pre priznanie nemajetkovej ujmy je zásadné pri zohľadňovaní jej výšky preukázanie dvoch zásadných skutočností, a to citový vzťah (jeho intenzita) medzi žalobcami a poškodeným, ako aj protiprávny zásah, ktorý tento citový vzťah/tieto väzby pretrhol. Je nesporné, že k pretrhnutiu vzťahu smrťou dochádza už nenávratne, a tak je potrebné v tomto konaní skúmať existenciu citovej väzby čo do jej intenzity. Z tvrdení uvedených v podanej žalobe vyplýva, že vzťah medzi žalobcami a poškodeným bol štandardným vzťahom v rodine, kedy sa plnoletý potomok osamostatní a vedie vlastný život. Preto aj prípadne priznaná nemajetková ujma, resp. jej náhrada musí zohľadniť tieto skutočnosti a subsumovať aj iné formy zadosťučinenia poskytnutého spoločnosťou a osobou, ktorá do práv zasiahla. Predložený lekársky nález D. E. O. z obdobia s časovým odstupom od samotnej nehody rovnako podľa názoru žalovanej 3/ nepreukazuje dlhodobý nepriaznivý dopad na psychický stav žalobkyne 2/, ktorý by sa vymykal bežnému postraumatickému následku pri strate rodinného príslušníka. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobcami sú len rodičia poškodeného, považuje akékoľvek vyjadrenia vo vzťahu k iným rodinným príslušníkom, resp. k osobám za irelevantné pre predmetné konanie a žiada súd, aby na nich neprihliadal. Je zrejmé, že významným pre posúdenie nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je posúdenie, či je postačujúca morálna satisfakcia na odstránenie následkov, ktoré vznikli protiprávnym konaním žalovaného 1/, pokiaľ morálna satisfakcia sa javí nepostačujúca, súd výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V predmetnom prípade by mal súd pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy pri svojej úvahe vychádzať z majetkových pomerov, možností a schopností žalovaného 1/ a v neposlednom rade aj prípadnej miery zavinenia poškodeného. Poisťovateľ do práv nezasiahol a, ak by prichádzalo do úvahy jeho plnenie, tak len a iba namiesto žalovanej 2/, resp. žalovaného 1/, ktorého status je rozhodujúci pre určenie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Je na mieste konštatovanie, že žalobcami uplatňovaná škoda je v kontexte štandardnej judikatúry neprimerane vysoká. V tejto súvislosti poukázala na Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 228/2012, Rozsudok Vrchného soudu v Olomouci SP. zn. 1 Co 87/2004. K prípadnému spoluzavineniu poškodeného uviedla, že je pravdou, že výška priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch závisí od úvahy konajúceho súdu, avšak súd by sa mal zaoberať vo vzťahu k priznaniu jej výšky aj samotným zavinením, resp. spoluzavinením poškodeného. Keďže nedošlo k odsúdeniu žalovaného 1/, nie je možné vyhodnotiť nezákonnosť zásahu, ako aj prípadnú mieru spoluzavinenia poškodeného, ktoré sú rozhodné pre konanie. Podmienkou vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je protiprávny zásah do práv. Do dnešného dňa nebola protiprávnosť konania žalovaného 1/ právne preukázaná, a tak nie je možné konštatovať existenciu aktívnej vecnej legitímácie žalobcov. Výsledok trestného konania je zásadný aj pre morálne zadosťučinenie, a to najmä prejednanie veci a prípadné odsúdenie žalovaného 1/, ktoré je tiež formou satisfakcie, ktorej len doplnkom je poskytnutie finančnej náhrady, ktorá musí toto odsúdenie zohľadniť. Pred skončením trestného konania nie je možné prípadnú náhradu nemajetkovej ujmy priznať, a ani určiť jej samotnú výšku. Vzhľadom na uvedené žalovaná 3/ navrhla, aby súd žalobu zamietol a priznal žalovanej 3/ nárok na náhradu trov konania.

Žalovaná 2/ k žalobe uviedla, že nárok žalobcov v celom rozsahu neuznáva. Pri rozhodovaní súdu o náhrade nemajetkovej ujmy ako aj o jeho výške sú rozhodujúcimi okolnosťami preukázanie zavinenia škodcu a miera jeho zavinenia, a vzhľadom na skutočnosť, že trestné konanie vedené voči žalovanému 1/ pre vyššie uvedený skutok nebolo doposiaľ právoplatne ukončené a súd v civilnom konaní v zmysle ustanovenie § 193 CSP je ohľadom spôsobenej viny viazaný rozhodnutím súdu v trestnom konaní, žalovaná 2/ navrhla prerušenie konania do právoplatného skončenia trestného konania. Žalovaná 2/ namietla svoju pasívnu vecnú legitímáciu. Žalobcovia jej pasívnu vecnú legitímáciu opierajú o ustanovenie § 427 ods. 2 O.z., v zmysle ktorého zákonného ustanovenia za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov zodpovedá aj iný prevádzkovateľ motorového vozidla. Osobné motorové vozidlo zúčastnené na dopravnej nehode, na základe dohody užíval na dohodnutý určitý

čas žalovaný 1/, teda žalovaná 2/ počas užívania osobného motorového vozidla žalovaným 1/ nemala možnosť s predmetným vozidlom disponovať, bez ohľadu na to, kto je v dokladoch o vozidle zapísaný ako vlastníak, resp. držiteľ, čo je len evidenčný charakter. S poukazom na uvedenú skutočnosť, žalovaná 2/ má za to, že v predmetom konaní nie je daná jej pasívna vecná legitímácia. Považuje uplatňovanú náhradu nemajetkovej ujmy za neprimerane vysokú. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prihliada na osobné a majetkové pomery žalovaného 1/ ako aj pomery poškodeného (nebohého syna žalobcov). Z obsahu žalobného návrhu vyplýva, že syn žalobcov bol plnoletou osobou, ktorá viedla vlastný život, mal dlhšiu známosť. Citová väzba medzi plnoletým dieťaťom a rodičmi je rozdielna v porovnaní so vzťahom s maloletým dieťaťom, ktoré je odkázané na svojich rodičov svojou starostlivosťou ako aj výživou. V žalobnom návrhu opísaný vzťah medzi žalobcami a poškodeným vykazoval znaky štandardného vzťahu v rodine. Ďalej zo žaloby vyplýva, že poškodený vo svojej kariére sa chcel venovať oblasti starostlivosti o motorové vozidlá, ktoré chcel vykonávať na základe živnostenského oprávnenia. Vzhľadom na uvedené, prípadná priznaná náhrada nemajetkovej ujmy by mala zohľadňovať aj tieto skutočnosti. V tejto súvislosti dala žalovaná 2/ do pozornosti rozhodovaciu prax súdov, v zmysle ktorej výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nemá byť ocenením hodnoty ľudského života, nakoľko tento má nevyčísľiteľnú hodnotu, ale jej cieľom je len určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života pozostalých. Čo znamená, že nemôže slúžiť na strane žalobcov na neprípustné obohacovanie a na druhej strane mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zapltenie nemajetkovej ujmy zaviazaný. Žalovaná 2/ nespochybňuje, že zásah žalobcom do ich osobnostných práv spôsobený smrťou poškodeného bol traumatizujúci, a že ako pre rodičov zosnulého je ťažké sa s uvedenou skutočnosťou psychicky vyrovnáť. Podľa vyjadrení žalobcov, predčasná smrť ich syna sa negatívnym spôsobom odrazila aj na zdraví žalobkyne 2/ (matky), ktorá bola nútená vyhľadať odbornú lekársku pomoc psychiatra, v ktorého ambulantnej starostlivosti podľa vyjadrení žalobcov je doposiaľ. K dopravnej nehode, pri ktorej zomrel syn žalobcov, došlo dňa 1.8.2016. Prílohou žalobného návrhu je ale iba jeden lekársky nález psychiatričky D. E. O., aj to zo dňa 20.1.2017, čo bolo takmer po pol roku po dopravnej nehode, a navyše žiadne ďalšie lekárske potvrdenia už predložené k žalobe neboli, pričom žaloba bola podaná až 20.6.2018 (po roku a pol od predloženého lekárskeho nálezu). Z obsahu lekárskeho nálezu vyplýva, že ani do času návštevy psychiatrickej ambulancie (január 2017), žalobkyňa 2/ životnú situáciu zvládala bez odbornej pomoci lekárov. Z uvedeného vyplýva, že žalovaná 2/ nepreukázala, že by pravidelne navštevovala a vyhľadávala lekársku odbornú pomoc, a to ani bezprostredne po dopravnej nehode. Z obsahu žalobného návrhu nevyplýva ani nebolo preukázané, že by odbornú lekársku pomoc vyhľadával aj žalobca 1/. S poukazom na uvedené, žalovaná 2/ uvádza, že podmienkou pre uplatnenia nároku žalobcov je závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti a znížiť dôstojnosť občana, na čo by súd tiež mal pri rozhodovaní prihliadať. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy by mal súd v zmysle § 13 ods. 3 O.z. prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V rámci vyšetrovania v trestnom konaní vedenom voči žalovanému 1/ bolo preukázané, že nebohý syn žalobcov bol v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu. Chemicko - fyzikálnym vyšetrením vzoriek krvi a moču odobratých nebohému bolo preukázané, že nebohý požil alkoholické nápoje krátko pred dopravnou nehodou. Podľa § 441 O.z. v prípade, že škoda bola spôsobená aj zavinením poškodeného, tak znáša škodu pomerne, a ak bola spôsobená výlučne jeho zavinením, tak ju znáša sám. Trestné konanie vedené voči žalovanému 1/ nebolo doposiaľ právoplatne skončené, teda žalovanému 1/ doposiaľ nebola v trestnom konaní právoplatným rozhodnutím preukázaná vina na smrti poškodeného. Žalovaná 2/ poukázala aj na ust. § 12 ZoPZP, kedy by súd mal posúdiť otázku ako vplýva skutočnosť, že syn žalobcov bol v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu na to, či je vôbec možné postupovať v zmysle ustanovení ZoPZP. Vzhľadom na okolnosti daného prípadu, súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy je povinný prihliadať aj na konkrétnu mieru zavinenia žalovaného 1/ a na základe toho stanoviť adekvátnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom. K námietke žalovaného 3/, že v predmetnom konaní nie je daná jeho pasívna vecná legitímácia ako poisťovateľa vozidla v rámci povinného zmluvného poistenia, žalovaná 2/ uviedla, že v prípade náhrady nemajetkovej ujmy ide o plnenie, ktoré je nepochybne predmetom poistného krytia v zmysle ZoPZP. V tomto smere je aj rozhodovacia prax súdov jednoznačná, keď pod škodou na zdraví v zmysle ust. § 4 ods. 2 ZoPZP treba zaradiť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej ako aj nemajetkovej. Na účely zákona o povinnom zmluvnom poistení je potrebné pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti žalovaná 2/ poukázala na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v rozhodnutí pod sp. zn. 3Cdo/234/2017 zo 17.4.2018). Rovnako v tejto súvislosti žalovaná 2/ poukázala aj na závery Ústavného súdu Slovenskej republiky prijaté v rozhodnutí pod sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17.8.2016, kde Ústavný súd poukazuje aj na

svoje predchádzajúce rozhodnutie, a to uznesenie pod sp. zn. II.ÚS 646/2015 zo 16.12.2015. Obdobné závery vo vzťahu k rozsahu povinného zmluvného poistenia prijal Ústavný súd Slovenskej republiky aj vo svojich ďalších rozhodnutiach ako napríklad v rozhodnutí pod sp. zn. II. ÚS 847/2016 z 10.11.2016 aj v rozhodnutí pod sp. zn. I. ÚS 265/2017 z 24.5.2017. Keďže náhrada nemajetkovej ujmy je v zmysle vyššie uvedeného plnením, ktoré je kryté na základe ZoPZP, je v predmetnom konaní daná pasívna vecná legitímácia žalovanej 3/, a preto na prípadnú priznanú náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom by mal súd zaviazat' priamo žalovanú 3/. S poukazom na vyššie uvedenú skutočnosť, žalovaná 2/ navrhuje, aby súd o žalobnom návrhu žalobcov rozhodol tak, že žalobu voči žalovanej 2/ ako nedôvodnú zamietne. Súd prvej inštancie skúmal pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej 2/ v tomto konaní. Dôvodil, že ust. § 427 O. z. upravuje právny režim zodpovednosti vo vzťahu k dvom skupinám prevádzkovateľov: (a) prevádzkovateľ dopravy (fyzická osoba alebo právnická osoba vykonávajúca dopravu) a (b) prevádzkovateľ dopravného prostriedku (iný prevádzkovateľ, fyzická osoba alebo právnická osoba nevykonávajúca dopravu). Potrebu formulácie zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami ako samostatnej skutkovej podstaty zodpovednosti nezaloženej na zavinení uznáva aj akademická iniciatíva DCRF, ktorá v súlade s čl. 3:205 upravuje pričítanie škody držiteľovi motorového vozidla (pojem „držiteľ“ tu nie je použitý v zmysle administratívno-právnych konotácií tohto pojmu a nemá ani spojitosť s držbou ako vecným právom), ak škoda vznikla pri dopravnej nehode použitím tohto vozidla. Predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku sú: udalosť vyvolaná osobitnou povahou dopravného prostriedku, škoda a príčinná súvislosť medzi danou udalosťou a vznikom škody. Vzhľadom na sprísnenú (objektívnu) povahu zodpovednosti sa na vznik zodpovednostného právneho vzťahu nevyžaduje zavinenie. Obdobne nie je pre vznik zodpovednosti relevantný protiprávny úkon (protiprávne konanie zodpovedného subjektu), a to aj napriek tomu, že protiprávny úkon vo forme porušenia zákonnej povinnosti (či už povinnosti zakotvenej v O.z. alebo osobitnými právnymi predpismi súkromnoprávnej alebo verejnoprávnej povahy - napr. zákon o cestnej premávke) môže byť v konkrétnom prípade prítomný. Ani prítomnosť protiprávneho úkonu však nemení charakter zodpovednosti podľa § 427 a nasl. O. z., východiskovou požiadavkou vzniku ktorej je, aby škoda bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku (napr. náraz motorovým vozidlom vo veľkej rýchlosti, spätný ráz pri prudkom zabrzdení vlaku, osvetlenie vozidla protiidúcim vozidlom). Zodpovedným subjektom je prevádzkovateľ dopravy (§ 427 ods. 1 O. z.) alebo prevádzkovateľ dopravného prostriedku (§ 427 ods. 2 O. z.), poškodeným môže byť akákoľvek osoba, ktorej vznikla v dôsledku povahy prevádzky dopravného prostriedku ujma (osoba, ktorá bola zasiahnutá prevádzkou dopravného prostriedku), pričom môže ísť o osobu, ktorá je zúčastnená na prevádzke dopravného prostriedku, resp. dopravy, z ktorých vznikla škoda (cestujúci, spolucestujúci), o osobu, ktorá je zúčastnená na prevádzke iného dopravného prostriedku (cyklista zrazený motorovým vozidlom), ale aj o osobu, ktorá nie je zúčastnená na žiadnej prevádzke dopravného prostriedku, resp. dopravy (chodec zranený na prechode nárazom motorového vozidla). Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku je koncentrovaná v osobe prevádzkovateľa. Svojou podstatou ide o mechanizmus právneho prenesenia zodpovednosti na právnym predpisom stanovený subjekt, ktorý vylučuje zo zodpovednosti za škodu spôsobenú povahou prevádzky dopravy, resp. dopravného prostriedku (s výnimkou § 430 O.z.) akékoľvek iné osoby, ktoré sa určitým spôsobom pričínili, resp. prispeli k vzniku škody (vodič, výrobca vadného dopravného prostriedku). Pojem „prevádzkovateľ“ O.z. legálne nedefinuje (O.z. používa jazykovo sporný termín „prevádzateľ“ v zmysle subjektu, ktorý danú prevádzku vykonáva, uskutočňuje, realizuje). Vymedzenie tohto pojmu je ponechané na právnu teóriu a súdnu prax, ktorých prístupy sa v niektorých atribútoch charakterizujúcich prevádzkovateľa prekrývajú, dopĺňajú, v iných sa však rozchádzajú, pričom nie vždy dokážu dať vzhľadom na zložitosť vzťahov reálneho života jednoznačnú odpoveď na otázku priznania statusu prevádzkovateľa. Vo všeobecnosti sa za prevádzkovateľa na účely § 427 O.z. považuje subjekt, ktorý má právnu a faktickú možnosť disponovať daným dopravným prostriedkom, pričom takáto dispozícia má dlhodobejšie účelové určenie. Súd prvej inštancie v zmysle uvedeného mal za to, že žalovaná 2/ je pasívne vecne legitimovaná v predmetnom konaní, vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná 2/ v rozhodnom čase bola vlastníčkou motorového vozidla, mala právnu moc nad vozidlom, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda a preto aj žalovaná 2/ spadá do rámca ustanovení o zodpovednosti za škodu v rámci ustanovenia § 427 ods. 2 O.z. Súd prvej inštancie skúmal, či je žaloba dôvodná aj voči žalovanej 3/, teda či žalovaná 3/ je v tomto spore pasívne vecne legitimovaná. V konaní nebolo sporné, že v čase dopravnej nehody mala žalovaná 2/ uzatvorené k predmetnému vozidlu, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená, povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovanej 3/. V zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP tak žalovanej 2/ vzniklo právo voči žalovanej 3/, aby za ňu uhradila poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví. Ak podľa

ustálenej súdnej praxe usmrtienie pri dopravnej nehode vyvoláva aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Pojem „škoda“ uvedený v tomto ustanovení je potrebné vykladať extenzívne tak, že do neho patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, teda, že táto náhrada je predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (rozsudok SD EÚ z 24. októbra 2013 v spojených veciach C-22/12 a C-277/12). Pasívna legitímácia žalovanej 3/ v tomto konaní vyplýva z § 15 ods. 1 ZoPZP. Ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožitelná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda na účely ZoPZP tak, že tam patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda, že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale od neho sa smie a musí odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod.. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení preto treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, pričom táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú, tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Pri posudzovaní pasívnej legitímácie žalovanej 3/, treba dať do pozornosti aj uznesenie Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 645/2015-30 zo 16.12.2015, ktorým ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť poisťovne, ktorou namietala porušenie základného práva vlastníť majetok, na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4Co/658/2014-158 z 21.5.2015 (ktorým odvolací súd potvrdil prvoinštančný rozsudok zaväzujúci na plnenie náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej pozostalým z dopravnej nehody aj poisťovňu). V tomto rozhodnutí Ústavný súd SR konštatoval: „...hoci Súdny dvor v rozsudku vo veci sp. zn. C-22/12 z 24.10.2013 viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení O.z. (§ 11 a § 13) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.“ K obdobnému záveru dospel Ústavný súd SR aj v uznesení č. k. I. ÚS 474/2016-17 zo 17.8.2016 o sťažnosti inej poisťovne v súvislosti s namietaním porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne spis. zn. 17Co 243/2015 z 22.3.2016 (ktorým bola táto spoločnosť ako žalovaná zaviazaná na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým z dopravnej nehody), keď po oboznámení sa s úplným znením rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci spis. zn. C-22/12 z 24.10.2013 opakovane konštatoval, že „hoci súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenou prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon číslo 381/2001 Z.z., podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ V tejto súvislosti ďalej ústavný súd dodal, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadnil zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúci extenzívny výklad pojmu náhrada škody, poukazujúc aj na svoje rozhodnutie spis. zn. I. ÚS 206/2015 z 29. apríla 2015, ktorým obdobnú

sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Súd prvej inštancie uviedol, že otázka krytia náhrady nemajetkovej ujmy systémom povinného zmluvného poistenia bola už predložená veľkému senátu na prejednanie a rozhodnutie. Ide o právnu vec vedenú na NS SR pod sp. zn. 1VCD0/3/2018. V tomto konaní sa žalobcovia ako pozostalí obeť dopravnej nehody domáhali od povinnej zmluvnej poisťovne náhrady nemajetkovej ujmy. Súd prvej a druhej inštancie rozhodol tak, že pasívna legitímácia poisťovne je daná. Dovolanie bolo podané poisťovňou. Senát NS SR, ktorý mal o dovolaní rozhodnúť postúpil vec Veľkému senátu občianskoprávneho kolégia NS SR. Predmetné konanie bolo Uznesením NS SR sp. zn. 1 VCdo/3/2018 zo dňa 21.11.2018 zastavené z dôvodu, že dovolanie vzala poisťovňa späť.

Z hľadiska skutkových okolností, z ktorých žalobcovia v predmetnom konaní vyvodzujú svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd prvej inštancie poukázal predovšetkým na to, že do rámca vymedzeného ust. § 11 až 13 O.z. patrí právo na súkromie zahŕňajúce širokú oblasť súkromia fyzickej osoby (najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného myšlienkového a citového života). Súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. O.z. v § 13 ods. 2 O.z. umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká predovšetkým vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú: existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon, príčinná súvislosť medzi touto ujmou a protiprávnym konaním. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať - a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa preto v zmysle § 13 ods. 3 O.z. stáva predmetom voľného uváženia súdu. Súd pritom musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne a preskúmateľné hľadiská.

Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním, a to oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi a vykonanými výsluchmi žalobcu 1/, žalovaného 1/ a svedkov, dospel k záveru, že bolo jednoznačne preukázaná príčina smrti syna žalobcov, ktorou bola dopravná nehoda spáchaná žalovaným 1/. V zmysle rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 9T/39/2018-523 z 26.11.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu Trnava č. k. 3To/45/2020-571 zo 7.7.2020 žalovaný 1/ nesprávnou technikou jazdy s vozidlom do protismeru a čelne sa zrazil s oproti jazdiacim osobným motorovým vozidlom. V dôsledku zrážky oboch vozidiel došlo k mnohopočetným poraneniam a vnútornému krvácaniu vodiča M. B., ktorý na následky týchto poranení zomrel. Žalovaný 1/ teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona. Žalovaný 1/ bol za tento čin odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s podmieneným odkladom s mediačným dohľadom v trvaní 5 rokov a trestom zákazu činnosti viesť motorové vozidlo na dobu 8 rokov.

Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca 1/ sa domáha zaplatenia sumy 50.000 eur a žalobkyňa 2/ 50.000 eur. O.z. maximálnu ani minimálnu výšku zadosťučinenia neupravuje, upravené je iba to, že zadosťučinenie musí byť primerané závažnostiam ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Zmyslom zadosťučinenia nie je byť zábezpekou, zdrojom obživy ani náhrady príjmu, logicky nemôže viesť k neprimeranému obohateniu. V prípade smrti žiadne zadosťučinenie vrátane finančného nemôže skutočne vzniknúť ujmu, akou je smrť, nahradiť, zmyslom právnej úpravy je túto len zmierniť. Žiadna peňažná čiastka teda ani „nízka“ ani „vysoká“ nemôže byť dostačujúcim ekvivalentným prostriedkom ochrany osobnosti v takomto prípade.

K okolnostiam za akých došlo k úmrtiu syna žalobcov sa súd prvej inštancie vyjadril vyššie, pričom dospel k záveru, že k úmrtiu došlo v dôsledku nedbanlivostného konania žalovaného 1/. K otázke závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy súd uviedol, že je nepochybné, že v danom prípade došlo k nenávratnej deštrukcii možnosti rozvoja medziľudských väzieb medzi žalobcami a nebohým (syn), a tým k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv žalobcov, práva na ich súkromie a rodinný život. Iba morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia nemôže odčiniť dopad protiprávneho konania žalovaného 1/. Trauma žalobcov ako rodičov vyplývajúca zo straty syna je neodstrániteľná. Súd vzhliadol na situáciu žalobcov, ktorí ako sami uvádzali v žalobe, a žalobca 1/ vo výsluchu, mali so synom veľmi dobrý vzťah, presahujúci vzťah rodiča a dieťaťa. Rodičia so synom nemali nikdy žiadne problémy (vo výchove, vzdelávaní). Obaja rodičia sa tešili z jeho úspešného ukončenia školy maturitnou skúškou, tešili sa z jeho vzťahu s priateľkou, pričom od tohto vzťahu očakávali vnúčatá, ktorým by sa s láskou

venovali. Súd mal za preukázané, že obaja žalobcovia niesli a stále nesú smrť svojho syna veľmi ťažko. Z výsluchov svedkov- rodinných príbuzných mal súd za preukázané, že ich každodenný život sa len ťažko vracia do normálu. Žalobcovia sú veľmi zronení, ich rodinný a spoločenský život sa po nehode veľmi zmenil. Žalobkyňa 2/, podľa výsluchov svedkov, doteraz užíva lieky, pri každom súdnom pojednávaní sa jej stav zhoršuje. Určitý čas po nehode musela navštíviť psychiatra za účelom zvládnutia dôsledkov nehody. Súd preto konštatuje, že v predmetnom prípade je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Súd prvej inštancie pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy musel prihliadnuť aj na stranu žalovaného 1/ a vzal do úvahy aj preukázané zistenia v trestnom konaní. Súd vzal do úvahy, že sa v predmetnej veci jednalo o nedbanlivostný trestný čin. Skutok, ktorý sa stal náhle, nechcene, nezavinene, avšak s katastrofálnym následkom pre žalobcov, ako aj žalovaného 1/. Súd vzal do úvahy správanie žalovaného 1/, ktorý sa žalobcom ospravedlnil a vyjadril úprimnú ľútosť v trestnom konaní a aj v predmetnom civilnom konaní. Súd prihliadol na skutočnosť, že v trestnom konaní bolo preukázané spoluzavinenie nebohého na následku tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom, a tiež aj to, že nebohý krátko pred dopravnou nehodou pil, avšak znalec skonštatoval, že schopnosť viesť motorové vozidlo nebola významnejšie narušená, nemožno však vylúčiť nesústredenosť, eufóriu, bezstarostosť, alebo rozptýlenie.

Vzhľadom na vyššie uvedené, súd dospel k záveru, že primeranou náhradou nemajetkovej ujmy žalobcu 1/ je 8.000 eur a žalobkyne 2/ 8.000 eur z dôvodu, že v konaní netvrdili a ani nepreukázali žiadne osobitné okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie vyššej nemajetkovej ujmy, pričom dôkazné bremeno tvrdenia skutkových okolností a ich preukázanie zaťažovalo žalobcov, najmä za stavu, že zo strany žalovaných bolo namietané, že dopad straty blízkej osoby je nutné preukázať, najmä ak žalobcovia požadujú vysokú sumu nemajetkovej ujmy. V prípade, ak si žalobcovia uplatnili nemajetkovú ujmu 50.000 eur každý, síce výška priznanej náhrady závisí od úvahy súdu, avšak nepostačuje na rozhodnutie súdu všeobecné tvrdenie žalobcov, je ich povinnosťou skutkovými okolnosťami preukázať dôvodnosť výšky uplatneného nároku. Je povinnosťou na strane žalobcov tvrdiť a tvrdenie aj preukázať, aké boli dôsledky úmrtia ich syna na ich súkromný a rodinný život, iným spôsobom okrem všeobecného tvrdenia o ťažkom psychickom rozporení, smútku, nechuti do života, či vyhľadani odbornéj lekárskej pomoci. Špecifické skutočnosti uvádzané v konaní neboli a ani žiadnym spôsobom neboli preukázané. Naviac, súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy musel prihliadnuť i na skutočnosti a okolnosti na strane žalovaného 1/, ktorý sa ospravedlnil, vyjadril ľútosť, k spáchaniu skutku sa priznal a v neposlednom rade aj na spoluzavinenie poškodeného. Žalobcovia uviedli, že stratili zmysel života, s čím sa súd nemohol úplne stotožniť. Žalobcovia majú ešte jedno dieťa, ktoré im takisto musí robiť radosť, nakoľko ako vyplynulo z výsluchu žalobcu 1/, malo ukončiť štúdium štátnou skúškou. Ešte v ich domácnosti je osoba, od ktorej môžu očakávať naplnenie zmyslu svojho života, čo by rodičov, alebo v budúcnosti starých rodičov. Pre úplnosť súd prvej inštancie v súvislosti s posúdením primeranosti uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy poukázal na právnu úpravu v štátoch Európskej únie. Z hľadiska historického nám najpodobnejšia právna úprava v Rakúsku /obdobne aj v Nemecku/ vyvodila nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy zo všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu, pričom výška konkrétneho nároku je predmetom dokazovania. Tento systém platil aj v Maďarsku do roku 2013. Najvyššie odškodné bolo v Rakúsku priznané na základe rozsudku OGH z 30.10.2003 sp. zn. 2Ob 186/03, kedy išlo o nárok pozostalého manžela, ktorý pri dopravnej nehode stratil manželku a 3 maloleté deti. Nehodu zavinil vodič nákladného motorového vozidla, ktorý išiel v protismere (úmyselný trestný čin). OGH priznal manželovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 65.000 eur titulom jeho ťažkej a trvalej psychickej traumy. Románsky model práva (Belgicko, Francúzsko) je upravený s paušálnymi sumami, v prípade Belgickej právnej úpravy je to v prípade rodiča žijúceho v spoločnej domácnosti s usmrteným dieťaťom vo výške 7.500 eur, rodiča žijúci mimo spoločnej domácnosti 3.750 eur. Na zdôraznenie primeranosti žalobcom priznanej sumy odškodnenia, súd poukázal na právnu úpravu odškodňovania obetí poškodených násilnými trestnými činmi obsiahnutú v zákone č. 215/2006 Z.z., ktorá je stanovená ako 50 násobok minimálnej mzdy. V roku 2016 výška minimálnej mzdy činila 405 eur, t. j. maximálna výška odškodnenia pre obeť násilného trestného činu činila sumu 20.250 eur. Aj z týchto dôvodov súd považuje priznanú sumu za primeranú.

K navrhovanému výsluchu žalobkyne 2/ súd uviedol, že tento dôkaz súd nevykonal, nakoľko prihliadol na situáciu žalobkyne 2/ ako matky, ktorá tragicky prišla o svoje dieťa. Zároveň mal súd za to, že všetko podstatné, čo žalobkyňa chcela k veci uviesť mala uviesť v žalobe a v replike.

Z dôvodov uvedených vyššie súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku jeho rozsudku. Vzhľadom na výšku istiny, ku ktorej zaplateniu zaviazal súd žalovaných uložil súd dlhšiu lehotu na plnenie, a to 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1, § 257, § 262 ods. 1 a 2 CSP, vecne úspechom žalobcov čo do základu uplatneného nároku, keď výška plnenia vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu, ktorú nemohli nijako predvídať. Neboli pritom tvrdené a súd ani sám nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 257 CSP), pre ktoré by žalobcom nárok na náhradu trov konania voči žalovaným nemal priznať.

2. Proti tomuto rozsudku v rozsahu jeho I., II. a IV. výroku podala včas odvolanie žalovaná 3/, s návrhom na jeho zmenu zamietnutím žaloby v celom rozsahu a priznaním jej nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100%, alternatívne navrhla jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedla odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP. Uviedla, že trvá na všetkých vyjadreniach a skutkových tvrdeniach prezentovaných v konaní pred súdom prvého stupňa. Podľa jej názoru konajúci súd nezohľadnil pre konanie rozhodujúce skutočnosti, vychádzal aj zo sprostredkovaných výpovedí svedkov, a to napriek tomu, že išlo o uplatnenie osobnostného nároku. Na základe vykonaných dôkazov súd nesprávne právne vec posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav, čím je rozhodnutie konajúceho súdu právne neudržateľné. Konajúci súd sa nedostatočne vysporiadal so skutkovými okolnosťami, a to najmä so spoluzavinením samotného nebohého syna žalobcov.

Aj napriek situácii, kedy legislatíva výšku náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných obeť dopravnej nehody explicitne nerieši ani nelimituje a ponecháva ju výlučne na voľnej úvahe všeobecných súdov, je potrebné skúmať kritéria, od ktorých sa následne samotná výška nemajetkovej ujmy má odvíjať. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd, ale s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalobcovia si môžu uplatniť v zásade akúkoľvek výšku, avšak musia svoj nárok dôsledne odôvodniť a preukázať. Súdna prax prijala zásadné kritériá, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, s ktorými sa mal prvostupňový súd vyvíjať. Tieto kritériá sa rozdeľujú na kritériá na strane žalobcov (toho, do koho práv sa zasiahlo), kedy ide najmä o: 1/ intenzitu vzťahu žalobcu so zomrelým, 2/ vek zomrelého a pozostalých, ako aj existenčná závislosť na zomrelom, 3/ morálne zadosťučinenie, a na strane pôvodcu zásahu, vodiča, kedy je potrebné zohľadniť najmä Ad1/ postoj vodiča (ľútosť, náhradu škody, ospravedlnenie), 2/ dopad udalosti do sféry pôvodcu, 3/ majetkové pomery pôvodcu. Uvedenými kritériami sa musí súd pre prijatie správneho a právne udržateľného rozsudku zaoberať.

Z hľadiska skutkových okolností týkajúcich sa preukázania citových väzieb medzi žalobcami a nebohým synom žalobcov, z ktorých žalobcovia v predmetnom konaní odvodzovali svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyčíslenej v peniazoch podľa jej názoru nestačí iba predpoklad existencie tejto citovej väzby, ale je nevyhnutné ju preukázať. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že išlo o bežné rodinné vzťahy, kedy je prirodzené, že väzby medzi rodičmi a dospelým dieťaťom sú menej intenzívne ako pri maloletých deťoch. Je nesporné, že súd pri náhrade nemajetkovej ujmy prihliada aj na to, či pozostalí neboli morálne uspokojení v podobe odsúdenia páchatela za trestný čin alebo poskytnutím ospravedlnenia. Základným princípom nemajetkovej ujmy a jej odškodnenia v peniazoch je princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu a umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadosťučinenie pozostalých. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné sa zamerať aj na samotný dopad škodovej udalosti do psychickej sféry na strane pôvodcu zásahu, jeho postoj k samotnej dopravnej nehode, úmysel, resp. forma a miera zavinenia, trestný postih, snahu o nápravu, ľútosť nad skutkom a jeho ospravedlnenie. Konajúci súd podľa jej názoru nesprávne posúdil tieto zásadné otázky a vyhodnotil ich predčasne bez podrobnejšieho skúmania v kontexte okolností na strane vodiča - t. j. osoby, ktorá do práv priamo zasiahla. Je nesporné, že súd prihliada aj na to, či pozostalí neboli morálne uspokojení v podobe odsúdenia páchatela za trestný čin alebo poskytnutím ospravedlnenia. Základným princípom nemajetkovej ujmy a jej odškodnenia v peniazoch, je princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň z časti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadosťučinenie pozostalých. V súlade s ustanovením § 13 ods. 1 a 2 O.z., ktoré citovala. Z jeho textácie vyplýva, že finančná náhrada je až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadosťučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie sa alebo samotné prejednanie veci a odsúdenie osoby, ktorá zásah spôsobila. Súd jednoznačne považujú aj odsúdenie pôvodcu zásahu za formu satisfakcie, ktorá sa musí prejaviť na priznanej nemajetkovej ujme, resp. jej nepriznaní ako doplnku poskytnutej satisfakcie. Krajský súd v Nitre napr. judikoval: „...z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa v 2. rade považuje náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za satisfakciu, pretože potrestanie vodiča v trestnom konaní, nepovažuje za primerané zadosťučinenie. S uvedeným

sa však odvolací súd nestotožňuje. Potrestanie vodiča je tiež prostriedkom primeraného zadosťučinenia za zásah do práv na ochranu osobnosti. Skutočnosť, že žalobkyňa v 2. rade nepovažuje trest pre vodiča za dostatočný však nepostačuje na zistenie, že jej vznikla nemajetková ujma, ktorá vzhľadom na intenzitu, trvanie a rozsah pôsobenia vyžaduje náhradu v peniazoch." (Rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 25Co/441/2016, zo dňa 28.06.2017). Pre priznanie samotnej nemajetkovej ujmy sú rozhodujúce pomery pôvodcu zásahu – vinníka dopravnej nehody, ako osoby, ktorá do práv žalobcov zasiahla a „pretrhla" vzťah medzi žalobcami a zomrelým nezvratným zásahom. Preto bolo potrebné skúmať jeho osobu a najmä jeho majetkové pomery a nie pomery žalovanej 3/ v postavení poisťovateľa. V tomto duchu sa nesie i stabilná judikatúra, ktorá prijala závery, že majetkové pomery pôvodcu zásahu je potrebné zohľadniť nie z pohľadu výšky priznanej satisfakcie, ale z pohľadu možnosti reálneho uspokojenia priznaných nárokov. Prípadná priznaná náhrada na nemajetkovú ujmu pre žalobcov nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a nemôže byť likvidačná pre pôvodcu zásahu. Zdôraznila, že nie sú rozhodujúce pomery poisťovateľa/žalovanej 3/, pretože ten nijako do práv žalobcov nezasiahol a zákon mu nedáva legislatívne možnosti zmiernenia následkov smrti poškodeného ospravedlnením sa, prejednaním veci a pod. Z tvrdení uvedených v konaní vyplýva, že vzťah medzi žalobcami a nebohým synom bol štandardným vzťahom v rodine, kedy sa plnoletý potomok osamostatní a vedie vlastný život. Preto aj priznaná nemajetková ujma mala zohľadniť tieto skutočnosti a subsumovať aj iné formy zadosťučinenia poskytnutého spoločnosťou a osobou, ktorá do práv zasiahla. V konaní predložený lekársky nález D. E. O. je z obdobia s časovým odstupom od samotnej nehody a rovnako podľa názoru žalovanej 3/ nepreukazuje dlhodobý nepriaznivý dopad na psychický stav žalobkyne 2/, ktorý by sa vymykal bežnému postraumatickému následku pri strate rodinného príslušníka. Rovnako z výpovedí nevyplývalo odôvodnenie výšky priznanej náhrady. Inými slovami, podľa jej názoru konajúci súd nezohľadnil individuálnosť a špecifiká prípadu. Dôsledkom dôkaznej núdze žalobcov je i skutočnosť, že tí odôvodňovali náhradu nemajetkovej ujmy aj vo vzťahu k iným rodinným príslušníkom, resp. k iným osobám.

V súlade s teóriou práva a judikatúrou, za nemajetkovú ujmu možno vo všeobecnom chápaní považovať akúkoľvek ujmu, ktorá pre poškodeného neznamena priamu stratu na majetku, čiže nie je vyjadriteľná v peniazoch. Postihuje teda inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Je zrejmé, že poslaním inštitútu nemajetkovej ujmy, resp. jej náhrady nie je nahrádzať materiálne veci, ako je byt, auto a podobne, popr. pokrytie nákladov adopcie a výchovy dieťaťa zvereného do starostlivosti. Jej základným účelom je kompenzácia zásahu do osobnostnej sféry. „Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou.“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 93/2008 zo dňa 30.3.2010)

Je zrejmé, že významným pre posúdenie nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je posúdenie, či je postačujúca morálna satisfakcia na odstránenie následkov, ktoré vznikli protiprávnym konaním žalovaného 1/. Pokiaľ morálna satisfakcia sa javí nepostačujúca, súd výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Má za to, že v predmetnom prípade by mal súd pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy pri svojej úvahe vychádzať aj z majetkových pomerov možnosti a schopností žalovaného 1/ a v neposlednom rade aj prípadnej miery zavinenia nebohého syna žalobcov. Súd podľa jej názoru nevychádzal z majetkových pomerov toho, kto do práv zasiahol, čo je v rozpore so stabilnou judikatúrou. Poisťovateľ do práv nezasiahol a, ak plní tak len a iba namiesto žalovanej 2/, resp. žalovaného 1/, ktorého status je rozhodujúci pre určenie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

Súd nedostatočne vzal do úvahy správanie žalovaného 1/, ktorý sa žalobcom ospravedlnil a vyjadril úprimnú ľútosť v trestnom konaní a aj v predmetnom civilnom konaní. Súd nedostatočne prihliadol na skutočnosť, že v trestnom konaní bolo preukázané spoluzavinenie nebohého na následku a to tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. V trestnom konaní bolo preukázané aj to, že nebohý krátko pred dopravnou nehodou pil. Konajúci súd podľa jej názoru nesprávne zhodnotil skutočnosť, že nebohý bol pod vplyvom alkoholu. Napriek tomu, že znalec skonštatoval, že schopnosť viesť motorové vozidlo nebola významnejšie narušená, nemožno však vylúčiť nesústredenosť, eufóriu, bezstarostnosť, alebo rozptýlenie, vyvstáva otázka ako by súd postupoval, ak by obeťou jeho jazdy bola iná osoba a nárok by bol uplatnený voči nemu.

Žalovaná 3/ má za to, že konanie má i inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to odňatie súdu prvej inštancie konať pred súdom a nedostatočné a chybné odôvodnenie rozhodnutia. Citovala § 220 ods. 2 CSP s tým, že odôvodnenie rozsudku je dôležitým predpokladom jeho preskúmateľnosti, ktorej skutočnosti prikladá veľký význam v mnohých svojich rozhodnutiach Ústavný súd Slovenskej republiky (II. ÚS 410/06, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Žalovaná 3/ zastáva názor, že prvostupňový súd v rozpore so zákonom neuviedol aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Odôvodnenie je teda podľa jej názoru nepreskúmateľné. Vada konania spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení rozsudku je v zmysle ustálenej judikatúry vo svojej podstate porušením základného práva účastníka na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 171 /2005 „Podľa judikatúry ESLP (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9.decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T.: c/ a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu SR (nález z 12. mája 2004 sp. zn. 1. ÚS 226/2003) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.“ V predmetnom judikáte sa ďalej uvádza, že „Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsob rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.“

3. Proti tomuto rozsudku v rozsahu jeho I., II. a IV. výroku podala včas odvolanie aj žalovaná 2/, s návrhom na jeho zmenu zamietnutím žaloby v celom rozsahu a priznaním žalovanej 2/ voči žalobcom nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100%, alternatívne navrhla rozsudok zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Uviedla odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP. Žalovaná 2/ má za to, že v konaní pred súdom prvej inštancie neboli splnené podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 2/, nakoľko táto konajúcim súdom nebola vypočutá a tak nemohla byť miera jej osobnej ujmy nijako verifikovaná. Konajúci súd vychádzal zo sprostredkovaných výpovedí svedkov, a to napriek tomu, že išlo o uplatnenie osobnostného nároku. Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ nekorešponduje s výškou náhrady nemajetkovej ujmy ustálenej judikatúry. Výška 8.000 eur síce spadá pod výšku ustálenej judikatúry, no skutkové okolnosti nehody už nie. Za kľúčové žalovaná 2/ považuje zistenia znaleckej organizácie Expert Group, k.s., ktorá v znaleckom posudku č. 123/2016 zaistenom do trestného konania uvádza nasledovné zistenia: A) Chemicko-fyzikálnym vyšetrením vzoriek krvi a moču odobratých pri pitve neb. M. B. bola metódou plynovej chromatografie stanovená koncentrácia alkoholu v krvi menovaného vo výške 0,57 promile a v moči vo výške 0,14 promile. Z uvedených vyšetrení vyplýva, že M. B. sa v čase smrti, t.j. aj v čase dopravnej nehody, nachádzal pod vplyvom alkoholu. B) Príčinou smrti nebohého bolo udusenie v dôsledku vdýchnutia a zatečenia krvi do dýchacích ciest po odtrhnutí hrtanu a roztrhnutí početných krčných ciev v oblasti krku. Poškodený si poranenie krku a hrtanu spôsobil nárazom na hornú časť volantu. Znalecký posudok ďalej uvádza, že v momente dopravnej nehody nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Súd prvej inštancie síce v odôvodnení svojho rozsudku uvádza, že si je chýbajúceho bezpečnostného pásu poškodeného vedomý, no ďalej sa tejto kľúčovej okolnosti nevenuje, pričom žalovaná 2/ má za to, že práve chýbajúci zapnutý bezpečnostný pás bol priamou príčinou smrti nebohého. Je nepopierateľné, že žalovaný 1/ spôsobil dopravnú nehodu. Vysloviť ale záver, že týmto sám spôsobil smrť nebohého nie je na základe vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie možné. Vyššie citovaný znalecký posudok zreteľne popisuje všetky zranenia nebohého, ktoré (až na jedno) ale neboli smrteľné. Jediným smrteľným zranením bolo poranenie krku, ktoré bolo spôsobené nárazom na volant. Je možné sa domnievať, že v prípade, ak by mal nebohý zapnutý bezpečnostný pás, ktorého použitie robí náraz krku o volant nemožným, nebohý by bol dopravnú nehodu prežil tak, ako jeho spolucestujúci. Spoluzavinenie poškodeného je inštitút občianskeho zákonníka, kedy sa poškodený podieľa na vzniku spôsobenej škody a to buď priamym spôsobením škody, alebo zväčšením jej rozsahu. Ak poškodený zavineným úkonom (či už úmyselne alebo nedbanlivostne) prispel k vzniku škody, škoda v prospech škodcu sa pomerne zníži. V konaní o náhradu škody sa súd vždy musí zaoberať otázkou, či bola škoda spôsobená tiež alebo výlučne zavinením poškodeného. Ide o významné určenie vzťahu medzi

konaním poškodeného a škodcu a o určenie podielu, ktorým sám poškodený prispel k škodlivému následku. Úvaha súdu o týchto okolnostiach sa vždy musí opierať o úplné zistenie skutočností a o ich všestranné zhodnotenie. Žalovaná 2/ je toho názoru, že konajúci súd na zistenie toto, či by bol poškodený podľahol svojim zraneniam aj v prípade, že by bol pripútaný bezpečnostným pásom celkom rezignoval. Pri úvahe, akú časť škody má znášať poškodený z dôvodu, že má spoluvinu na jej vzniku, a ak ide o škodu spôsobenú pri cestnej premávke, súd má prihliadnuť nielen na povinnosť predchádzať škodám, ale aj na spoločenskú požiadavku dodržiavať dôležité povinnosti uložené zákonom, ktorých dodržanie je nevyhnutné pre bezpečnosť cestnej premávky a na význam a dopad povinností, ktorú škodca aj poškodený svojim konaním porušili. S ohľadom na vyššie uvedené, má žalovaná 2/ za to, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v sume 8.000 eur nezodpovedá výške, ktorú by súd určil po zohľadnení podielu spoluviny poškodeného, nakoľko uvedená suma zapadá do výšky nemajetkovej ujmy judikovanej súdmi

v iných prípadoch dopravných nehôd, v ktorých spoluvina poškodených neprípada do úvahy. V kombinácii s ospravedlnením vodiča a jeho odsúdením v trestnom konaní má žalovaná 2/ za to, že uvedená výška je neadekvátne vysoká, nehovoriac o tom, že finančná náhrada je až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadosťučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie sa alebo samotné prejednanie veci a odsúdenie osoby, ktorá zásah spôsobila. Rovnako je žalovaná 2/ toho názoru, že súd nevychádzal z majetkových pomerov toho, kto do práv zasiahol, teda vodiča. Vodič ako žalovaný 1/ vo svojom výsluchu pred súdom prvej inštancie uviedol, že predmetná dopravná nehoda mala pre neho veľmi nepriaznivé následky, ktoré spôsobili jeho katastrofálnu ekonomickú situáciu. Sám bol dlhodobo práceneschopný a nakoľko bolo jeho zamestnaním vedenie motorových vozidiel, uložený trest v podobe zákazu vedenia týchto vozidiel pre neho znamenal skončenie možnosti zárobku, čo ďalej vyústilo do rozpadu jeho rodiny a straty strechy nad hlavou. Tieto skutočnosti by rovnako mali byť zohľadnené pri výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

Žalovaná 2/ zastáva názor, že súd prvej inštancie v rozpore so zákonom (§ 220 ods. 2 CSP) neuviedol aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil.

4. Proti tomuto rozsudku v rozsahu jeho I., II. a III výroku podali včas odvolanie aj žalobcovia 1/ a 2/, s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, eventuálne navrhli jeho zmenu vyhovením žalobe. Uviedli odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Žalobcovia sa v zásade stotožňujú s právnym posúdením uplatnených nárokov zo strany súdu prvej inštancie, nestotožňujú sa výlučne s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobcovia považujú rozsudok za nepreskúmateľný pre jeho neurčitosť, kritériá uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP podľa názoru žalobcov v časti priznania nemajetkovej ujmy len vo výške 8.000 eur každému zo žalobcov nespĺňa. Súd dostatočným spôsobom nevysvetlil, akými právnymi úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. V súvislosti s odôvodnením priznania nárokov žalobcom každému po 8.000 eur súd prvej inštancie uviedol nasledujúce:

a) pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy musel prihliadnuť aj na stranu žalovaného 1/ a vzal do úvahy aj preukázané zistenia v trestnom konaní. Súd vzal do úvahy, že sa v predmetnej veci jednalo o nedbanlivostný trestný čin. Skutok, ktorý sa stal náhle, nechcene, nezavinene, avšak s katastrofálnym následkom pre žalobcov, ako aj žalovaného 1/. Súd vzal do úvahy správanie žalovaného 1/, ktorý sa žalobcom ospravedlnil a vyjadril úprimnú ľútosť v trestnom konaní a aj v predmetnom civilnom konaní. K tejto argumentácii súdu žalobcovia uviedli, že vychádza z nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov. Prakticky pri každej dopravnej nehode (v konaniach obdobných ako je toto konkrétne konanie) sa jedná o nedbanlivostný trestný čin, teda táto okolnosť nemôže v žiadnom prípade spôsobovať vplyv na výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Žalobcovia sú si vedomí, že žalovaný 1/ nechcel spôsobiť predmetnú dopravnú nehodu úmyselne, táto okolnosť však nemôže mať vplyv na objektívny fakt, že v dôsledku jeho nesprávnej jazdy a protiprávneho konania žalobcovia prišli o svojho milovaného syna. Vo vzťahu k správaniu žalovaného 1/a jeho ospravedlneniu žalobcovia uvádzajú, že judikatúrou definované kritériá na strane škodcu sa uplatnia len vtedy, ak mali súčasne vplyv na vnímanie ujmy oprávnených osôb, čo naplnené v posudzovanom prípade nebolo. Ústretový prístup škodcu (žalovaného 1/) z doterajšieho konania nemožno identifikovať. Už vôbec nemožno identifikovať ústretový prístup žalovaných 2/ a 3/, u ktorých je daná objektívna zodpovednosť za vzniknutý protiprávny zásah do práv žalobcov. V tejto súvislosti žalobcovia poukazujú na fakt, že zo strany žalovaného 2/ a 3/ do dnešného dňa nedošlo k žiadnemu ospravedlneniu alebo prejavu ľútosti nad predmetnou dopravnou nehodou. Pokiaľ ide o prejav ľútosti zo strany žalovaného 1/, táto skutočnosť nemôže mať v zmysle rozhodovacej praxe súdov žiaden vplyv na výšku priznanej náhrady, keďže šokujúca a navyše zbytočná smrť syna žalobcov predstavuje

udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, v ktorom prípade možno posúdiť vyslovenie ľútosti v akejkoľvek forme len za elementárny prejav slušnosti bez adekvátneho vplyvu na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (viď napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009). Z uvedeného vyplýva, že ospravedlnenie žalovaného 1/ nie je podstatnou okolnosťou na strane pôvodcu zásahu, na ktorý mal súd prvej inštancie prihliadať;

b) súd prihliadol na skutočnosť, že v trestnom konaní bolo preukázané spoluzavinenie nebohého na následku tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. V trestnom konaní bolo preukázané aj to, že nebohý krátko pred dopravnou nehodou pil (i keď to na priebeh nehodového deja nemalo vplyv).

K tejto argumentácii žalobcovia uvádzajú, že s ňou nesúhlasia a považujú ju za účelovú. V žiadnom prípade nebolo v trestnom konaní preukázané, že by mal nebohý syn žalobcov spoluzavinenie na následku tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Takýto výklad súdu je v zásadnom rozpore s vykonanými dôkazmi. Podľa znaleckého posudku č. 123/2016 spoločnosti Expert Group, k. s. bolo bezprostrednou príčinou smrti udusenie v dôsledku vdýchnutia a zatečenia krvi do dýchacích ciest a pľúc. Znalci v posudku konštatovali, že keďže na tele poškodeného neboli pri pitve zistené žiadne typické pruhovité odtlačky od bezpečnostného pásu, možno konštatovať, že s najväčšou pravdepodobnosťou nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Teda znalci nekonštatovali fakt, že určite nebol pripútaný a že by táto skutočnosť mala vplyv na škodlivý následok, v tomto smere to súd prvej inštancie bezdôvodne ponúka ako fakt, pričom toto z vykonaného dokazovania nevyplýva. Rovnako tak nevyplýva z dokazovania, že prípadné nepripútanie pásom by malo zásadnejší vplyv na škodlivý následok. V tomto smere súd prvej inštancie nesprávne a účelovo interpretuje vykonané dôkazy. Uvedené sa týka aj zisteného alkoholu v krvi, ktorý nemal žiadny vplyv na priebeh nehodového deja, resp. schopnosť nebohého viesť motorové vozidlá nebola nijako významnejšie narušená. Žalobcovia poukazujú záverom tejto časti na to, že na základe znaleckého posudku č. 18/2016 Ing. Martina Lukášika bola ako jednoznačná a jediná príčina predmetnej dopravnej nehody identifikovaná nesprávna technika jazdy žalovaného 1/. Táto skutočnosť je zásadná z hľadiska zavinenia a nemožno účelovo a hypoteticky poukazovať na iné skutočnosti týkajúce sa priebehu nehodového deja a spoluzavinenia. Z vykonaných dôkazov je jasné a nepochybné, že nebohý nemal na predmetnej dopravnej nehode žiadne spoluzavinenie;

c) súd prvej inštancie dospel k záveru, že primeranou náhradou nemajetkovej ujmy žalobcu 1/ je 8.000 eur a žalobkyne 2/ je rovnako 8.000 eur z dôvodu, že v konaní netvrdili a ani nepreukázali žiadne osobitné okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie vyššej nemajetkovej ujmy, pričom dôkazné bremeno tvrdenia skutkových okolností a ich preukázanie zaťažovalo žalobcov.

S touto argumentáciou súdu sa žalobcovia rovnako nestotožňujú. Podľa názoru žalobcov zo žiadneho právneho predpisu či zákonného ustanovenia nevyplýva, že by v rámci konania rovnakého typu ako je aktuálne prejednávané, bolo potrebné zo strany žalobcov preukazovať „osobitné okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie vyššej nemajetkovej ujmy“. Čo konkrétne má súd prvej inštancie na mysli pod pojmom osobitné okolnosti? Postup súdu je v tomto smere nepreskúmateľný. Súd prvej inštancie v bodoch 47 – 51 poukazuje na okolnosti na strane žalobcov, pre existenciu ktorých je dôvodné a potrebné priznať im primerané finančné zadostučinenie. Žalobcovia sú toho názoru, že v konaní riadne v tomto smere uniesli dôkazné bremeno. V tomto smere si žalobcovia dovoľujú poukázať aj na závery rozhodovacej praxe súdov, podľa ktorej v konaniach tohto typu nie je ani potrebné preukazovať následky zásahu do osobnostných práv (či osobitné okolnosti ako uvádza súd prvej inštancie), nakoľko tento zásah priamo vyplýva z objektívnych príčin spočívajúcich v neodstrániteľnom zásahu do práv pozostalých. Súd zrejme nevzal do úvahy, že nemajetková ujma je kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými obtiažami, a preto vo svojej podstate sa pri nej neposudzuje forma a rozsah odškodnenia podľa toho ako sa poškodený cítil, ale či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a rozsah sú ako rozhodné skutočnosti náročne preukázateľné. Tieto úvahy v konečnom dôsledku v právnej praxi vyústili do záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriu, ktorú dokazovať netreba (rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2555/2010 zo dňa 15.3.2012). Vo vzťahu k takejto objektívnej spôsobilosti smrti človeka postihnúť nemajetkové hodnoty najbližších osôb sa v aplikačnej praxi ustálilo, že smrť najbližších osôb, najmä však manžela, detí, rodičov a súrodencov vždy negatívne a závažne ovplyvňuje rodinný a súkromný život pozostalých, a nakoľko je táto strata neodčiniteľná, primeraným prostriedkom obrany proti takémuto neoprávnenému zásahu je relatívna satisfakcia (rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2951/2004 z 15.7.2005). V konaní bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že v dôsledku predmetnej dopravnej nehody došlo k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, ktorých intenzita vyplývala z intenzity vzťahu so zomrelým (ako rodičmi a

synom), ako i zo skutočnosti, že v jeho prípade išlo o mladého človeka, ktorý mal celý život pred sebou, pričom pre žalobcov bol zomrelý osobou, s ktorej pomocou a podporou počítali do budúca v rámci prežívania svojho rodinného života. Náhle úmrtie najbližšieho príbuzného bolo pre žalobcov mimoriadne traumatizujúce, pretože tieto osoby boli na seba silne citovo naviazané a utrpeli ťažkú citovú ujmu (pocity úzkosti, smútku, straty radosti zo života). Citová ujma u žalobcov (predovšetkým však u žalovanej 2/) naďalej pretrváva, čo bolo v konaní preukázané;

d) v ďalšom súd poukázal na výšku priznávaných nemajetkových ujím v okolitých štátoch. Rovnako poukázal súd na zdôraznenie primeranosti žalobcom priznanej sumy odškodnenia na právnu úpravu odškodňovania obetí poškodených násilnými trestnými činmi obsiahnutú v zákone č. 215/2006 Z. z., ktorá je stanovená ako 50 násobok minimálnej mzdy. V roku 2016 výška minimálnej mzdy činila 405 eur, t. j. maximálna výška odškodnenia pre obeť násilného trestného činu činila sumu 20.250 eur.

K vyššie uvedenej argumentácii súdu žalobcovia uviedli, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Pokiaľ súd prvej inštancie poukazoval na komparáciu vo vzťahu k odškodňovaniu obetí trestných činov podľa zákona č. 215/2006 Z. z., takýto postup je nesprávny a nezákonný, keďže súd prvej inštancie vychádzal z neúčinného právneho predpisu, ktorý bol nahradený zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Poukaz súdu prvej inštancie na iné druhy odškodňovania (napr. podľa vyššie spomenutého zákona č. 274/2017 Z. z.) je nenáležitý, nakoľko uvedená legislatíva reguluje vzťahy medzi štátom a poškodeným, nie však súkromnoprávnu sféru v dôsledku neoprávneného zásahu jej subjektov. V súvislosti s takouto komparáciou by obdobne mohli žalobcovia poukázať na ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (napr. § 94, podľa ktorého suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu, suma jednorazového odškodnenia na každé nezaopatrené dieťa je polovica sumy jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky poškodeného, plus úrazová renta a pod.). Takáto komparácia však nie je možná, pričom takýto postup by bol v rozpore so zásadou voľnej úvahy súdu.

V nadväznosti na súdom prvej inštancie spomenuté rozhodnutia súdov či právnu úpravu v iných krajinách sa žiada uviesť, že všetky súdom označené rozhodnutia súdov sú staršieho dáta a z uvedeného dôvodu zároveň nereflektujú aktuálne ekonomické pomery v krajine. Uvedené rozhodnutia (či právna úprava) nezohľadňujú spoločensko-ekonomické zmeny a stav ku dňu rozhodnutia súdu. Žalobcami požadovaná náhrada nie je nástrojom na ich obohacovanie a nepredstavuje majetkovú hodnotu, ktorá by spoločensko-ekonomické postavenie žalobcov vo vzťahu k ostatným činila neporovnateľne zvýhodnené, a to ani ak by bola násobne vyššia. Ďalšou skutočnosťou preukazujúcou podstatnú zmenu pomerov je inflácia, vyjadrujúca medziročný nárast spotrebných cien. Aj preto musí prichádzať k zmene a nárastu priznávanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pokiaľ má predstavovať spravodlivé zadostučinenie. Podľa porovnania rozhodnutí súdov je potrebné konštatovať, že hodnota skutočného odškodnenia, ktoré je v peniazoch vyjadrené jednotlivými rozhodnutiami súdov, klesá. Súdy odôvodňujú primeranosť nimi priznávanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy skoršími rozhodnutiami súdov v obdobných veciach s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu. Pokiaľ sa však mení ekonomická situácia obyvateľov krajiny, niet dôvodu, aby výška priznávanej náhrady bola s poukazom na predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť nemenná, nezohľadňujúca aj zmenu pomerov. V takom prípade by už nebolo možné ju ďalej vnímať ako primeranú a spravodlivú, so zohľadnením princípu primeranosti, proporcionality a spravodlivosti. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti je zrejmé, že výška priznanej nemajetkovej ujmy v sume 8.000 eur každému zo žalobcov nespĺňa podmienky proporcionality a nie je primeraná, a to aj vzhľadom na existujúce súdne rozhodnutia a potrebnú predvídateľnosť súdnych rozhodnutí. V tomto smere žalobcovia príkladmo poukázali na nasledujúce rozhodnutia: rozhodnutie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 6Co/810/2014 zo dňa 7.7.2015, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 7C/151/2008, ktorý priznal manželovi náhradu nemajetkovej ujmy 70.000 eur za stratu manželky a každému z dvoch maloletých detí 100.000 eur za stratu mamy a s tým súvisiace rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/117/2017 z 18.10.2018; Krajský súd Trenčín rozhodnutím z 20.5.2015 sp. zn. 4Co/658/2014 priznal oprávnenej osobe (manželovi) náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur spôsobenej smrťou manželky; Krajský súd Trnava rozhodnutím z 1.7.2015 sp. zn. 24Co/368/2015 potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorým priznal manželovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 eur za smrť manželky po odpočítaní 20% spoluzavinenia poškodenej; Krajský súd Banská Bystrica sp. zn. 12Co/465/2014 potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorý priznal rovným dielom každej oprávnenej osobe (manželka + dve maloleté deti) náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou manžela a otca detí vo výške 33.500 eur. Celková výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy bola 100.500 eur; Krajský súd Prešov sp. zn. 21Co/137/2017 nemajetková ujma manželke vo výške 40.000 eur za stratu manžela a každému

plnoletému synovi za stratu otca 20.000 eur a štvorročnému maloletému synovi 40.000 eur. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti žalobcovia konštatujú, že s odôvodnením výšky priznanej nemajetkovej ujmy sa v žiadnom prípade nemôžu stotožniť, nakoľko táto vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Z napadnutého rozsudku nie je skutočne zistiteľné, z akého dôvodu súd priznal žalobcom práve sumu 8.000 eur, ktorá je zjavne neprimeraná a aké kritériá zohľadňoval pri priznávaní nemajetkovej ujmy i s ohľadom na aplikačnú prax. Odôvodnenie rozsudku je dôležitým predpokladom jeho preskúmateľnosti, ktorej skutočnosti prikladá veľký význam v mnohých svojich rozhodnutiach Ústavný súd Slovenskej republiky (II. ÚS 410/06, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Je povinnosťou súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, pričom účastník konania má právo na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia. Vada konania spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení rozsudku je v zmysle ustálenej judikatúry vo svojej podstate porušením základného práva účastníka na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V zmysle judikatúry EŠLP musia byť súdne rozhodnutia odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky podstatné argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na určité časti zákonov (napr. rozsudok Ruiz Torija proti Španielsku z 9.12.1994). Uvedené vyplýva okrem iného napríklad aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 171/2005 a Ústavného súdu SR (nález z 12. mája 2004, sp. zn. I. ÚS 226/2003), podľa ktorých treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obrany proti takémuto uplatneniu. Požiadavky na právnu argumentáciu vyplývajú aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a smerujú k tomu, aby výsledok rozhodovacej činnosti súdov bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby účastník konania nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov. Súdy musia pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí potom vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, aby jeho závery boli zrozumiteľné, spravodlivé a presvedčivé. Súdy pritom musia súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP, obdobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok súdu, ktorý svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006). Súd prvej inštancie sa pri určení priznanej výšky nemajetkovej ujmy u žalobcov dôsledne neriadil vyššie uvedenými kritériami a riadnym zhodnotením jej primeranosti a proporcionality. Odôvodnil jej priznanie s ohľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti, avšak bližšie nerozvinul, prečo suma priznaná žalobcom 1/ a 2/ po 8.000 eur je primeraná s ohľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti a skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním. Vyššie uvedené zdôvodnenie súdu prvej inštancie je nedostatočné, nevyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia sa stáva jeho rozhodnutie v tejto časti nepresvedčivé a neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu.

5. Žalovaná 3/ sa k odvolaniam žalobcov a žalovanej 2/ vyjadrila tak, že trvá na všetkých jej vyjadreniach a písomných podaniach uvedených v konaní pred súdom prvého stupňa, ako aj v podanom odvolaní. Stotožňuje sa s argumentáciou žalovanej 2/, ktorá vo svojom odvolaní akcentuje nedostatočné skúmanie majetkových pomerov osoby, ktorá do práv priamo zasiahla. S argumentáciou žalobcov nesúhlasí, keďže tí sa obmedzujú len na rovnaké skutkové tvrdenia, ktoré už uvádzali pred súdom prvého stupňa. Súd nesprávne konfrontoval vykonané dokazovanie s reálnou existenciou citových väzieb. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že išlo o bežné rodinné vzťahy, kedy je prirodzené, že väzby medzi rodičmi a dospelým dieťaťom sú menej intenzívne ako pri maloletých deťoch. Je nesporné, že súd pri náhrade nemajetkovej ujmy prihliada aj na to, či pozostalí neboli morálne uspokojení v

podobe odsúdenia páchatel'a za trestný čin alebo poskytnutím ospravedlnenia. Základným princípom nemajetkovej ujmy a jej odškodnenia v peniazoch je princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu a umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadostučinenie pozostalých. Prvostupňový súd sa nedostatočne vysporiadal so zásahom do psychickej sféry žalobcov. Z tvrdení uvedených v konaní vyplýva, že vzťah medzi žalobcami a nebohým synom bol štandardným vzťahom v rodine, kedy sa plnoletý potomok osamostatní a vedie vlastný život. Preto aj priznaná nemajetková ujma mala zohľadniť tieto skutočnosti a subsumovať aj iné formy zadostučinenia poskytnutého spoločnosťou a osobou, ktorá do práv zasiahla. Rovnako z výpovedí nevyplývalo odôvodnenie výšky priznanej náhrady. Konajúci súd nezohľadnil individuálnosť a špecifiká prípadu. Dôsledkom dôkaznej núdze žalobcov je i skutočnosť, že tí odôvodňovali náhradu nemajetkovej ujmy aj vo vzťahu k iným rodinným príslušníkom, resp. k iným osobám, s čím sa konajúci súd nevysporiadal a nezohľadnil pri priznávaní náhrady. Súd nedostatočne vzal do úvahy správanie žalovaného 1/, ktorý sa žalobcom ospravedlnil a vyjadril úprimnú ľútosť v trestnom konaní a aj v predmetnom civilnom konaní. Súd nedostatočne prihliadol na skutočnosť, že v trestnom konaní bolo preukázané spoluzavinenie nebohého na následku tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. V trestnom konaní bolo preukázané aj to, že nebohý krátko pred dopravnou nehodou pil. Konajúci súd nesprávne zhodnotil skutočnosť, že nebohý bol pod vplyvom alkoholu. Napriek tomu, že znalec skonštatoval, že schopnosť viesť motorové vozidlo nebola významnejšie narušená, nemožno však vylúčiť nesústredenosť, eufóriu, bezstarostnosť, alebo rozptýlenie, vyvstáva otázka ako by súd postupoval, ak by obeťou jeho jazdy bola iná osoba a nárok by bol uplatnený voči nemu.

6. Žalobcovia 1/ a 2/ sa k odvolaniam žalovaných 2/ a 3/ vyjadrili tak, že ich považujú za nedôvodné v celom rozsahu, navrhli ich zamietnuť v celom rozsahu. K argumentácii žalovaných žalobcovia vo vzájomnom súhrne (t. j. k obojm podaným odvolaniam) uviedli, že skutočnosti uvádzané žalovanými v podaných odvolaniach sú v podstate totožné s argumentmi, ktoré žalovaní namietali počas celého doterajšieho konania pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa tento súd náležite vysporiadal. Podané odvolania neobsahujú žiadne právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mali viesť k zmene napadnutého rozsudku v rozsahu, v akom žiadajú žalovaní. Námietky žalovaných neobsahujú z pohľadu žalobcov žiadne nové skutočnosti, ktorými by malo byť preukázané konkrétne porušenie alebo ohrozenie práv žalovaných, alebo ktoré by preukázali, že neboli splnené podmienky na vydanie napadnutého rozsudku. K tvrdeniu žalovaných o neprimeranej výške priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovia uvádzajú, že priznanú výšku nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade považovať za neprimeranú, práve naopak, vzhľadom na charakter a závažnosť zásahu do osobnej sféry žalobcov v dôsledku úmrtia ich syna, sa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy javí ako veľmi nedostatočná, v dôsledku čoho žalobcovia aj využili svoje právo a proti predmetnému rozsudku podali odvolanie. V súvislosti s otázkou výšky priznanej nemajetkovej ujmy žalobcovia odkazujú na svoju doterajšiu argumentáciu prezentovanú v konaní, najmä však na argumentáciu uvedenú v ich odvolaní. K ničím nepodloženým špekulatívnym tvrdeniam žalovanej 2/ vo vzťahu k dôvodu úmrtia syna žalobcov (nezapnutý bezpečnostný pás a zistený alkohol) žalobcovia uvádzajú, že takéto vyjadrenia považujú za cynické. Opätovne žalobcovia uvádzajú, že v žiadnom prípade nebolo v konaní preukázané, že by mal nebohý syn žalobcov spoluzavinenie na následku tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom prípadne bol pod vplyvom alkoholu. Podľa znaleckého posudku č. 123/2016 spoločnosti Expert Group, k. s. bolo bezprostrednou príčinou smrti udusenie v dôsledku vdýchnutia a zatečenia krvi do dýchacích ciest a pľúc. Znalci v posudku konštatovali, že keďže na tele poškodeného neboli pri pitve zistené žiadne typické pruhovité odtlačky od bezpečnostného pásu, možno konštatovať, že s najväčšou pravdepodobnosťou nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Teda znalci nekonštatovali fakt, že určite nebol pripútaný a že by táto skutočnosť mala vplyv na škodlivý následok. Rovnako tak nevyplýva z dokazovania, že prípadné nepripútanie pásom by malo zásadnejší vplyv na škodlivý následok. V tomto dochádza zo strany súdu, ako aj zo strany žalovaných, k nesprávnej a účelovej interpretácii vykonaných dôkazov. Uvedené sa týka aj zisteného alkoholu v krvi, ktorý nemal žiadny vplyv na priebeh nehodového deja, resp. schopnosť nebohého viesť motorové vozidlá nebola nijako významnejšie narušená (aj s poukazom na nameranú hodnotu 0,14, ktorá je v pásme tolerovaných hodnôt a pásme tolerovaných odchýlok, nakoľko hranica, od ktorej možno vyvodiť zodpovednosť za priestupok v súvislosti s alkoholom je 0,29 promile, resp. 0,14 mg/l). Žalobcovia poukazujú záverom tejto časti na to, že na základe znaleckého posudku č. 18/2016 Ing. Martina Lukášika bola ako jednoznačná a jediná príčina predmetnej dopravnej nehody identifikovaná nesprávna technika jazdy žalovaného 1/. Táto skutočnosť je zásadná z hľadiska zavinenia a nemožno účelovo a hypoteticky poukazovať na iné skutočnosti týkajúce sa

priebehu nehodového deja a spoluzavinenia. Z vykonaných dôkazov je jasné a nepochybné, že nebohý nemal na predmetnej dopravnej nehode žiadne spoluzavinenie. K tvrdeniu žalovanej 2/, že neboli splnené podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 2/, nakoľko táto nebola vypočítaná konajúcim súdom a tak nemohla byť miera jej osobnej ujmy nijako verifikovaná, žalobcovia poukazujú na závery rozhodovacej praxe súdov, podľa ktorej v konaniach tohto typu nie je ani potrebné preukazovať následky zásahu do osobnostných práv (ako sa dožaduje žalovaná 2/), nakoľko tento zásah priamo vyplýva z objektívnych príčin spočívajúcich v neodstrániteľnom zásahu do práv pozostalých (v tomto prípade žalobkyne 2/). Vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriu, ktorú dokazovať netreba (rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2555/2010 zo dňa 15.3.2012). Vo vzťahu k takejto objektívnej spôsobilosti smrti človeka postihnúť nemajetkové hodnoty najbližších osôb sa v aplikačnej praxi ustálilo, že smrť najbližších osôb, najmä však manžela, detí, rodičov a súrodencov vždy negatívne a závažne ovplyvňuje rodinný a súkromný život pozostalých, a nakoľko je táto strata neodčiniteľná, primeraným prostriedkom obrany proti takémuto neoprávnenému zásahu je relatívna satisfakcia (rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2951/2004 z 15.7.2005). Z uvedeného dôvodu nebolo potrebné v konaní žalobkyňu 2/ vypočítať, a to najmä z dôvodu jej opakovanej stigmatizácie zažitými udalosťami a nepriaznivým vplyvom na jej zdravotný stav. Žalobcovia v ďalšom v celom rozsahu zotrvali na svojich doterajších podaniach a argumentoch, na ktoré primerane odkázali.

7. Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Okrem objektívnej prípustnosti odvolania (t. j. existencia rozhodnutia, proti ktorému zákon pripúšťa odvolanie), musí existovať aj subjektívna prípustnosť odvolania. Tzn. že odvolanie musí podať tá strana, v neprospech ktorej bolo vydané rozhodnutie (§ 359 CSP), resp. ten subjekt, ktorý má právo podať odvolanie (§ 360 a § 361 CSP). Záver o tom, že podané odvolanie je prípustné, predpokladá prijatie záveru o oboch stránkach jeho prípustnosti (tak objektívnej ako aj subjektívnej).

Subjektívna procesná legitímácia odvolateľa na podanie odvolania vyplýva z ust. § 359 až § 361 CSP. Osobou oprávnenou podať odvolanie je v prvom rade tá strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Ak odvolanie nepodala strana sporu alebo za splnenia zákonných podmienok intervenient alebo prokurátor, odvolací súd odvolanie odmietne. Ak odvolanie podala sporová strana, je povinnosťou odvolacieho súdu skúmať, či napadnutým rozhodnutím bolo rozhodnuté v jej neprospech. V predmetnej veci ide o rozsudok, ktorým súd prvej inštancie (reprezentovaný sudkyňou) rozhodol o žalobe tak, že jej čiastočne vyhovel (I. a II. výrok) a čiastočne ju zamietol (III. výrok), rozhodol o náhrade trov konania (IV. výrok), odvolanie proti tomuto rozsudku je objektívne prípustné (§ 355 ods. 1 a 2 CSP). Žalobcovia 1/ a 2/ odvolaním napadli rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu jeho I., II. a III. výroku, hoci jeho vyhovujúcou časťou (I. a II. výrok) bolo rozhodnuté v ich prospech, teda v tejto časti (odvolanie voči I. a II. výroku rozsudku) nebolo ich odvolanie subjektívne prípustné.

Podľa § 386 CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné, alebo d) nemá náležitosti podľa § 363, ak pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať.

Odvolací súd preto podľa § 386 písm. b/ CSP odmietol odvolanie žalobcov 1/ a 2/ voči rozsudku súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti veci samej (I. a II. výrok rozsudku) ako podané neoprávnenou osobou (I. výrok tohto uznesenia odvolacieho súdu).

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), s výnimkou odvolania žalobcov proti I. a II. výroku rozsudku (viď 7. bod tohto rozhodnutia odvolacieho súdu) stranami, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 a 2 a § 357 písm. m/ CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/, a h/ CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolania sú čiastočne dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v jeho I. výroku iba vo vzťahu žalobcov 1/ a 2/ a žalovaných 2/ a 3/, a v III. a IV. výroku v celom rozsahu je preto dôvodné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Medzi žalovanými ide o pasívne spoločenstvo samostatných spoločníkov (§ 76 CSP), keďže z hmotnoprávnej úpravy nevyplýva, že by predmet konania nemohol byť prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému z nich. Vzhľadom k tomu, že žalovaný 1/ nepodal v predmetnej veci odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie a odvolanie žalobcov 1/ a 2/ proti I. a II. výroku rozsudku súdu prvej inštancie (ktorými bolo žalobe čiastočne vyhovie) bolo odmietnuté, rozsudok súdu prvej inštancie v jeho I. a II. výroku vo vzťahu žalobcov 1/ a 2/ a žalovaného 1/ nebol potom účinne napadnutý odvolaním, a preto nebude predmetom prieskumu odvolacieho súdu.

10. Žalovaná 3/ v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie sa nedostatočne vysporiadal so skutkovými okolnosťami, a to najmä so spoluzavinením samotného nebohého syna žalobcov, nedostatočne prihliadol na skutočnosť, že v trestnom konaní bolo preukázané spoluzavinenie nebohého na následku a to tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. V trestnom konaní bolo podľa žalovanej 3/ preukázané aj to, že nebohý krátko pred dopravnou nehodou pil. Súd prvej inštancie podľa nej nesprávne zhodnotil skutočnosť, že nebohý bol pod vplyvom alkoholu. Napriek tomu, že znalec skonštatoval, že schopnosť viesť motorové vozidlo nebola významnejšie narušená, nemožno vylúčiť nesústredenosť, eufóriu, bezstarosť, alebo rozptýlenie, vyvstáva otázka ako by súd postupoval, ak by obeťou jeho jazdy bola iná osoba a nárok by bol uplatnený voči nemu.

Žalovaná 2/ v odvolaní namietala, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ nekorešponduje s výškou náhrady nemajetkovej ujmy ustálenej judikatúry, keď výška 8.000 eur síce spadá pod výšku ustálenej judikatúry, no skutkové okolnosti nehody už nie. Za kľúčové považuje zistenia znaleckej organizácie Expert Group, k.s., ktorá v znaleckom posudku č. 123/2016 zaistenom do trestného konania uvádza nasledovné zistenia: A) chemicko-fyzikálnym vyšetrením vzoriek krvi a moču odobratých pri pitve neb. M. B. bola metódou plynovej chromatografie stanovená koncentrácia alkoholu v krvi menovaného vo výške 0,57 promile a v moči vo výške 0,14 promile. Z uvedených vyšetrení vyplýva, že M. B. sa v čase smrti, t. j. aj v čase dopravnej nehody, nachádzal pod vplyvom alkoholu; B) príčinou smrti nebohého bolo udusenie v dôsledku vdýchnutia a zatečenia krvi do dýchacích ciest po odtrhnutí hrtanu a roztrhnutí početných krčných ciev v oblasti krku. Poškodený si poranenie krku a hrtanu spôsobil nárazom na hornú časť volantu. Znalecký posudok ďalej uvádza, že v momente dopravnej nehody nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Súd prvej inštancie síce v odôvodnení svojho rozsudku uvádza, že si je chýbajúceho bezpečnostného pásu poškodeného vedomý, no ďalej sa tejto kľúčovej okolnosti nevenuje, pričom žalovaná 2/ má za to, že práve chýbajúci zapnutý bezpečnostný pás bol priamou príčinou smrti nebohého. Je nepopierateľné, že žalovaný 1/ spôsobil dopravnú nehodu. Vysloviť ale záver, že týmto sám spôsobil smrť nebohého nie je na základe vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie možné. Vyššie citovaný znalecký posudok zreteľne popisuje všetky zranenia nebohého, ktoré (až na jedno) ale neboli smrteľné. Jediným smrteľným zranením bolo poranenie krku, ktoré bolo spôsobené nárazom na volant. Je možné sa domnievať, že v prípade, ak by mal nebohý zapnutý bezpečnostný pás, ktorého použitie robí náraz krku o volant nemožným, nebohý by bol dopravnú nehodu prežil tak, ako jeho spolucestujúci. V konaní o náhradu škody sa súd vždy musí zaoberať otázkou, či bola škoda spôsobená tiež alebo výlučne zavinením poškodeného. Ide o významné určenie vzťahu medzi konaním poškodeného a škodcu a o určenie podielu, ktorým sám poškodený prispel k škodlivému následku. Úvaha súdu o týchto okolnostiach sa vždy musí opierať o úplné zistenie skutočností a o ich všestranné zhodnotenie. Konajúci súd na zistenie toho, či by bol poškodený podľahol svojim zraneniam aj v prípade, že by bol pripútaný bezpečnostným pásom celkom rezignoval. Pri úvahe, akú časť škody má znášať poškodený z dôvodu, že má spoluvinu na jej vzniku, a ak ide o škodu spôsobenú pri cestnej premávke, súd má prihliadnuť nielen na povinnosť predchádzať škodám, ale aj na spoločenskú požiadavku dodržiavať dôležité povinnosti uložené zákonom, ktorých dodržanie je nevyhnutné pre bezpečnosť cestnej premávky a na význam a dopad povinností, ktorú škodca aj poškodený svojim konaním porušili. S ohľadom na vyššie uvedené, má žalovaná 2/ za to, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v sume 8.000 eur nezodpovedá výške, ktorú by súd určil po zohľadnení podielu spoluviny poškodeného, nakoľko uvedená suma zapadá do výšky nemajetkovej ujmy judikovanej súdmi v iných prípadoch dopravných nehôd, v ktorých spoluvina poškodených nepripadala do úvahy.

Žalobcovia 1/ a 2/ v odvolaní uviedli, že nesúhlasia s argumentáciou súdu a považujú ju za účelovú. V žiadnom prípade nebolo v trestnom konaní preukázané, že by mal nebohý syn žalobcov spoluzavinenie na následku tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Takýto výklad súdu je v zásadnom rozpore s vykonanými dôkazmi. Podľa znaleckého posudku č. 123/2016 spoločnosti Expert Group, k. s. bolo bezprostrednou príčinou smrti udusenie v dôsledku vdýchnutia a zatečenia krvi do dýchacích ciest a

pľúc. Znalci v posudku konštatovali, že keďže na tele poškodeného neboli pri pitve zistené žiadne typické pruhovité odtlačky od bezpečnostného pásu, možno konštatovať, že s najväčšou pravdepodobnosťou nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Teda znalci nekonštatovali fakt, že určite nebol pripútaný a že by táto skutočnosť mala vplyv na škodlivý následok, v tomto smere to súd prvej inštancie bezdôvodne ponúka ako fakt, pričom toto z vykonaného dokazovania nevyplýva. Rovnako tak nevyplýva z dokazovania, že prípadné nepripútanie pásom by malo zásadnejší vplyv na škodlivý následok. V tomto smere súd prvej inštancie nesprávne a účelovo interpretuje vykonané dôkazy. Uvedené sa týka aj zisteného alkoholu v krvi, ktorý nemal žiadny vplyv na priebeh nehodového deja, resp. schopnosť nebohého viesť motorové vozidlá nebola nijako významnejšie narušená. Žalobcovia poukázali na to, že na základe znaleckého posudku č. 18/2016 Ing. Martina Lukášika bola ako jednoznačná a jediná príčina predmetnej dopravnej nehody identifikovaná nesprávna technika jazdy žalovaného 1/. Táto skutočnosť je zásadná z hľadiska zavinenia a nemožno účelovo a hypoteticky poukazovať na iné skutočnosti týkajúce sa priebehu nehodového deja a spoluzavinenia. Z vykonaných dôkazov je jasné a nepochybné, že nebohý nemal na predmetnej dopravnej nehode žiadne spoluzavinenie.

Súd prvej inštancie dôvodil, že pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy prihliadol o.i. na skutočnosť, že v trestnom konaní bolo preukázané spoluzavinenie nebohého na následku tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. V trestnom konaní bolo preukázané aj to, že nebohý krátko pred dopravnou nehodou pil, avšak znalec skonštatoval, že schopnosť viesť motorové vozidlo nebola významnejšie narušená, nemožno však vylúčiť nesústredenosť, eufóriu, bezstarostnosť, alebo rozptýlenie. Navyiac, súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy musel prihliadnuť i na skutočnosti a okolnosti na strane žalovaného 1/, ktorý sa ospravedlnil, vyjadril ľútosť, k spáchaniu skutku sa priznal a v neposlednom rade aj na spoluzavinenie poškodeného.

Odvolací súd k týmto námietkam v prvom rade uvádza, že súd prvej inštancie zistený skutkový stav vo vzťahu k spoluzavineniu nepodradil pod hypotézu príslušnej právnej normy, necitoval ani nevyložil ust. § 441 O.z.

Podľa § 441 O.z. ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Podľa § 193 veta tretia CSP ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

Výrokom rozhodnutia (trestného) súdu o tom, že bol spáchaný trestný čin a tom kto ho spáchal, je (civilný) súd v zmysle § 193 CSP viazaný. Musí z neho vychádzať ako z celku a pri tom brať do úvahy jeho právnu aj skutkovú časť, ktorá rieši naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu konkrétneho konania páchatel'a. Pokiaľ skutkové okolnosti prípadu nasvedčujú, že na vzniku škody sa okrem neho mohla podieľať svojím konaním aj ďalšia osoba (napríklad poškodený), civilný súd nie je pri skúmaní spoluzavinenia tejto osoby (jej podielu na vzniku škody) viazaný výrokom o vine obvineného. Právoplatné rozhodnutie o vine a treste obvineného nevedie automaticky k záveru, že škoda bola spôsobená iba obvineným - jeho výlučným zavinením. Také rozhodnutie trestného súdu nezbavuje civilný súd povinnosti zaoberať sa otázkou, či a do akej miery (v akom rozsahu) sa na vzniknutej škode podieľalo aj konanie ďalšej osoby (§ 420 a § 441 O.z.). V rozsahu, v ktorom sa na vzniku škody podieľalo spoluzavinenie poškodeného, nezodpovedá za škodu škodca, lebo v tomto rozsahu nie je daná príčinná súvislosť medzi vznikom škody a zavineným protiprávnym konaním. V prípade spoluzavinenia poškodeného platí zásada vyjadrená v ustanovení § 441 O.z., v zmysle ktorej ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám. Bolo preto vecou súdu v predmetnom spore zaoberať sa otázkou žalovanými (už v konaní pred súdom prvej inštancie) tvrdého spoluzavinenia poškodeného na škodovej udalosti/dopravnej nehode (§ 441 O.z.).

Odvolací súd je názoru, že súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní a odôvodňovaní svojho rozhodnutia nedostatočne vysporiadal s tvrdeniami žalovaných o spoluzavinení nebohého syna žalobcov a s tvrdeniami žalobcov popierajúcimi jeho spoluzavinenie, jeho rozhodnutie je v takejto časti nepresvedčivé a nepreskúmateľné, v tomto smere boli námietky odvolateľov dôvodné. Právne posúdenie otázky spoluzavinenia môže vychádzať iba z úplného zistenia rozhodujúcich skutočností a ich zhodnotenia. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je možné zistiť z čoho vychádzal súd prvej inštancie pri svojom strohom závere, že v trestnom konaní bolo preukázané spoluzavinenie nebohého na následku tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Tento svoj záver súd prvej inštancie nevysvetlil, nie je zrejmé z čoho konkrétne vychádzal, absentuje argumentačný základ, ktorý by mohol odvolací súd preskúmať. Ak by aj bol správny záver súdu prvej inštancie, že nebohý nebol v čase nehody pripútaný bezpečnostným pásom, možno súhlasiť s odvolacou námietkou aj v tom smere, že súd prvej

inštancie potom celkom rezignoval na zistenie toho, či by bol poškodený podľahol svojim zraneniam aj v prípade, že by bol pripútaný bezpečnostným pásom. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva vyhodnotenie dokazovania, smerujúce k zisteniu skutkových okolností rozhodujúcich pre posúdenie tvrdeného spoluzavinenia poškodeného. Spôsobenie škody možno v niektorých prípadoch vidieť aj v správaní sa poškodeného v rozpore s § 415 O.z. (porušenie prevenčnej povinnosti), ale len ak bolo príčinou (jednou z príčin) vzniku škody (porov. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo/4918/2007, rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo/4562/2008). Konečná úvaha o tom, ako sa na spôsobení škody podieľal sám poškodený závisí vždy od okolností konkrétneho prípadu, po porovnaní všetkých príčin vzniku škody ako na strane škodcu, tak na strane poškodeného (porov. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo/1054/2007, 25Cdo/2974/2011). Porušenie povinnosti podľa § 8 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v rozhodnom znení (povinnosti použitia bezpečnostných pásov a iných zadržiavacích zariadení) by bolo porušením prevenčnej povinnosti podľa § 415 O.z. len vtedy, ak sa podieľalo na vzniku (zväčšení) škody utrpenej poškodeným pri dopravnej nehode, čo mohlo zakladať jeho spoluzavinenie na vzniku škody v zmysle § 441 O.z. Aplikčná prax pri úvahe o spolupôsobení poškodeného na vzniku škody kladie preto osobitnú pozornosť na existenciu bezprostrednej príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a protiprávnym konaním nebohého (porušením povinnosti mať zapnutý bezpečnostný pás).

11. Žalovaná 2/ v odvolaní namietala, že v konaní pred súdom prvej inštancie neboli splnené podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 2/, nakoľko táto konajúcim súdom nebola vypočutá a tak nemohla byť miera jej osobnej ujmy nijako verifikovaná. Konajúci súd podľa nej vychádzal zo sprostredkovaných výpovedí svedkov (bližšie nekonkretizovala ktorých svedkov a v čom mali byť výpovede sprostredkované), a to napriek tomu, že išlo o uplatnenie osobnostného nároku. Žalovaná 3/ v odvolaní namietala, že konajúci súd nezohľadnil pre konanie rozhodujúce skutočnosti, vychádzal aj zo sprostredkovaných výpovedí svedkov (bližšie nekonkretizovala ktorých svedkov a v čom mali byť výpovede sprostredkované), a to napriek tomu, že išlo o uplatnenie osobnostného nároku. Dokazovanie v sporovom konaní slúži na zistenie toho, čo strany tvrdili, teda súd je limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu. Na preukázanie svojich tvrdení strany navrhujú dôkazy, výber ktorých je výlučne na súde (§ 185 ods. 1 CSP). Strana má teda povinnosť tvrdenia, dôkaznú povinnosť, povinnosť vyjadrovať sa k veci i k dôkazom a tieto úkony môže vykonávať aj prostredníctvom svojho zástupcu. Výsluch strany ako dôkaz je potom nevyhnutné odlišovať od prednesu strany a súd nariadi tento dôkazný prostriedok iba vtedy (okrem návrhu na vykonanie tohto dôkazu stranou sporu), ak sa týmto výsluchom majú preukázať už tvrdené skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo a preukázať ich nemožno iným spôsobom (§ 195 ods. 1 CSP). V civilnom sporovom konaní podľa ustanovení CSP je výsluch strany iba podporným dôkazom. Vyplýva to z dikcie zákona (§ 195 ods. 1 CSP), podľa ktorej výsluch strany môže súd vykonať vtedy, ak tvrdenú skutočnosť nemožno preukázať inak. (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 740). Povinnosť uskutočniť verejné vypočutie (výsluch) nie je absolútna (porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Hakansson and Sturesson v. Švédsko). Sú prípady, v ktorých sa výsluch nevyžaduje, teda ak sporné fakty nevyhnutne nevyžadujú vypočutie a súd môže spravodlivo, rozumne a dôvodne vec rozhodnúť na základe iných dôkazov (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 156/2018, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Döry v. Švédsko, Pursihejmo v. Fínsko, Lundevall v. Švédsko). Uvedeným spôsobom postupoval v posudzovanej veci aj súd prvej inštancie (za situácie, že právny zástupca žalobcov na pojednávaní dňa 13.4.2022 predložil lekárske správny o zdravotnom stave žalobkyne 2/ a žalobkyňu 2/ nenavrhol vypočúť vzhľadom na jej zdravotný stav, na pojednávaní dňa 3.10.2022 uviedol, že žalobcovia naďalej znášajú stratu svojho syna veľmi ťažko, najmä žalobkyňa, ktorá je nútená navštevovať odborného lekára v súvislosti s nepriaznivým psychickým stavom), ktorý správne zohľadnil situáciu žalobkyne 2/ ako matky, ktorá tragicky prišla o jej dieťa, keď mal zároveň za to, že to čo žalobkyňa chcela k veci uviesť uviedla v žalobe a v replike. Pokiaľ mali odvolatelia pod sprostredkovanými výpoveďami svedkov na mysli výpovede svedkov J. L. a F. L., odvolací súd sa nestotožňuje s názorom odvolateľov, že tieto výpovede sú sprostredkované. Predmetom ich svedeckých výpovedí boli skutočnosti, ktoré svedkovia vnímali svojimi zmyslami. Preto tieto odvolacie námietky odvolací súd nepovažoval za dôvodné.

12. Žalobcovia, žalovaná 2/ i žalovaná 3/ dôvodne v odvolaniach namietali nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku vo vzťahu k výške náhrady nemajetkovej ujmy. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sú závažnosť vznikutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Výška peňažnej náhrady je síce predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Súd preto ale musí

prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, rovnako tak k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacim parametrom proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Rozhodujúce je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu, keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčísliť. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obeť“ podľa článku 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 sťažnosť č. 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má mať náprava kompenzačný charakter, nesmie byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, i to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (A. P. Q., H., Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky zase konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relatívnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch, porov. sp. zn. I. ÚS 2844/14 (uvedené už odznelo v rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. júna 2016 sp. zn. 10Co/566/2015, sp. zn. 10Co/247/2018). Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky, výšku náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ bolo nevyhnutné porovnať aj s náhradami nemajetkovej ujmy prisúdenými v iných prípadoch súdmi Slovenskej republiky, so stručným druhovým vymedzením vecí (výška náhrady, rodinný vzťah zomrelého k pozostalým žalobcom, charakter protiprávneho konania, označením súdnych inšancií posudzujúcich daný prípad). Súd prvej inštancie však uvedeným spôsobom nepostupoval. V súvislosti s posúdením primeranosti uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy poukázal iba na právnu úpravu v niektorých štátoch Európskej únie (bod 54. odôvodnenia), k čomu odvolací súd uvádza, že podľa hierarchie nemajetkových hodnôt vyplývajúcej z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, v prípade porušenia práva na rodinný život (čl. 8 Dohovoru o ľudských právach), kam patrí aj zásah do osobnostnej sféry usmrtením blízkej osoby, sú priznávané peňažné náhrady v intervale min. 5%, stred 15% a max. 30 %, z východiskovej sumy 100.000 eur.

Podľa rozhodnutia NS SR sp.zn. 4 Cdo 139/2011 vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 O.z. pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Uvedené zákonné ustanovenie však zakotvuje taxatívne dve kritériá: závažnosť vzniknutej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom majú byť zistené okolnosti na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne napríklad, ak je daný podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti, pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy je súd povinný prihliadať k judikatórne vymedzeným kritériám, ktorými sú na strane pozostalých, najmä intenzita ich vzťahu so zomrelým, závislosť na zomrelom, vek. Na strane škodcu sa vyhodnocuje relevantnosť kritérií jeho postoja, dopadu udalostí do jeho sféry, majetkové pomery i miera zavinenia. Kritériá na strane škodcu, a to miera zavinenia alebo miera spoluzavinenia usmrtenej osoby, postoj škodcu, majetkové pomery a dopad udalostí do jeho sféry, sa pritom uplatnia len vtedy, ak mali súčasne vplyv na vnímanie ujmy oprávnených osôb.

Poukaz súdu prvej inštancie na iný druh odškodňovania podľa zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (55. bod odôvodnenia napadnutého rozsudku), nebol opodstatnený, nakoľko tento zákon reguloval (v období jeho účinnosti od 1.5.2006 do 1.1.2018) vzťahy

medzi štátom a poškodeným, nie však súkromnoprávnou sférou v dôsledku neoprávneného zásahu jej subjektov, nemôže byť komparátorom odškodňovania následkov zásahov v súkromnoprávných vzťahoch., čo žalobcovia dôvodne namietali.

Ako už bolo uvedené judikatúrou definované kritériá na strane škodcu (postoj žalovaného, jeho majetkové pomery a miera zavinenia resp. spoluzavinenia usmrtenej osoby) sa uplatnia len vtedy, ak mali súčasne vplyv na vnímanie ujmy oprávnených osôb, čo nebolo naplnené v posudzovanom prípade. Dopad udalosti na duševnú sféru žalovaného 1/ nebol spôsobilý mať vplyv na vnímanie ujmy oprávnenými osobami, pričom na majetkové pomery škodcu sa prihliada len výnimočne, aby nedošlo k majetkovej likvidácii škodcu. Vyslovenie ľútosti v akejkoľvek forme je taktiež považované len za elementárny prejav slušnosti, bez adekvátneho vplyvu na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (porov. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/265/2009). Poukaz žalovanej 3/ na okolnosti na strane osoby zodpovednej za neoprávnený zásah, nebol spôsobilý ovplyvniť rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Absencia finančných prostriedkov na strane pôvodcu neoprávneného zásahu, nemôže ovplyvniť kompenzačný charakter spôsobenej ujmy pozostalým.

V odôvodnení napadnutého rozhodnutia absentovalo vyhodnotenie závažnosti ujmy, najmä v súvislosti s označenými listinnými dôkazmi, a to lekárskymi nálezmi z rozhodného obdobia (spôsobilé objektivizovať určitým spôsobom psychický stav dotknutých osôb), ako aj vzhľadom na preukázané skutočnosti týkajúce sa úrovne a intenzity vzťahov so zomrelým.

Vzhľadom na nevyhnutnú potrebu prihliadať na individuálne okolnosti prípadu pri posudzovaní závažnosti vzniknutej ujmy, nadobúda na význame vyhodnotenie relevantných sporných a nesporných skutkových tvrdení strán konania, ku ktorému súd prvej inštancie nepristúpil

Hoci spôsobenú nemateriálnu ujmu nemožno kvantifikovať, hodnota deštrukcie rodinného života a osobných vzťahov musí byť natoľko dôstojná a slušná, aby obeť nevystavila, neprimerane nízkou sumou, porušeniu Dohovoru o ľudských právach. Náhrada nemajetkovej ujmy, v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie (porov. rozhodnutie ÚS ČR sp.zn. Pl. ÚS 16/2004 Úvaha súdu pri vyčísľovaní nároku musí mať jasnú štruktúru a musí byť vedená výlučne kritériami formulovanými zákonom.

13. Účastník konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto útoku. V prípade ak účastník konania vyžaduje, aby sa vec posudzovala podľa konkrétnych výkladových metód relevantných zákonných ustanovení, súd je povinný zaoberať sa nimi a vyložiť, prečo posúdenie veci v zmysle návrhov účastníka nie je po právnej stránke správne (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 2M Cdo/7/2009).

O nepreskúmateľný rozsudok ide i vtedy, ak z jeho odôvodnenia nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (ako tomu bolo v danom prípade vo vzťahu k výške náhrady nemajetkovej ujmy). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má obsahovať, aké zistenia z konkrétnych dôkazov boli vyvedené a aký majú význam z hľadiska hmotného práva. V odôvodnení rozhodnutia má súd náležite vysvetliť, ako sa vysporiadal s rozhodujúcimi a zistenými skutočnosťami a na akom základe prijal právne závery. Preto ak je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, lebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov, na základe ktorých súd rozhodol, prichádza do úvahy iba zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 226/03). Zákon (§ 220 CSP) venuje zvýšenú pozornosť odôvodneniu súdneho rozhodnutia, normovaním obsahových náležitostí. Ide o návod čo má odôvodnenie rozsudku obsahovať, keďže má význam z hľadiska prostriedku kontroly správnosti rozhodnutia, a to zo strany účastníkov konania, ako i vyššieho súdu, ktorý ho bude preskúmať, ale aj zo strany verejnosti.

Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strán sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu sa odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu. Znemožnením strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v kvalifikovanej miere, dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/98/2017).

14. Nesprávnym procesným postupom súd prvej inštancie znemožnil stranám konania, aby uskutočnili ich procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (rozsudok súdu prvej inštancie bol nepreskúmateľný najmä pre nedostatok argumentačného základu v otázke

spoluzavinenia a výšky nemajetkovej ujmy, teda neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu), ktorý nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, ktoré nenahrádza prvoinštančné konanie, odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP rozsudok súdu prvej inštancie v jeho I. výroku iba vo vzťahu žalobcov 1/ a 2/ a žalovaných 2/ a 3/, a v III. a IV. výroku v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, ktoré viedli k zrušeniu rozhodnutia v účinne napadnutej časti, odvolací súd sa ďalšími námietkami uvádzanými v odvolacom konaní nezaoberal, keďže neboli spôsobilé ovplyvniť jeho rozhodnutie.

15. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude postupovať v intenciách vyššie uvedených pokynov odvolacieho súdu. Súd prvej inštancie sa bude najprv zaoberať tvrdeniami žalovaných o spoluzavinení poškodeného. Pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy bude súd prvej inštancie prihliadať na základné zákonom stanovené kritériá určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práv došlo, ale aj na judikatúrou vymedzené kritériá pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy, s naplnením požiadavky porovnania priznanej náhrady s náhradou prisúdenou v iných prípadoch v danej krajine. Nejde pritom o vytvorenie vlastnej metodiky či odborného medicínskeho posúdenia ujmy, ale o spravodlivé zváženie dopadu ujmy do osobnostnej sféry pozostalých. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Vyššie uvedené inštruktívne pokyny, sa vzťahujú aj na hodnotenie na základe kritérií relevantných pre stanovenie výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, vychádzajúc z komplexného zhodnotenia intenzity vzťahu dotknutých osôb, ich vzájomných väzieb a rodinného spolužitia. V ďalšom konaní bude súd prvej inštancie postupovať pri posudzovaní predmetu sporu a rozhodovaní o uplatňovanom nároku žalobcov v súlade s prejednacou zásadou civilného sporového konania, v ktorom je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu. Skutkové tvrdenia žalujúcej strany sú prostriedkami procesného útoku a skutkové tvrdenia žalovanej strany sú prostriedkami procesnej obrany (§ 149 CSP). Procesnej povinnosti strany sporu uviesť skutkové tvrdenia zodpovedá procesná povinnosť protistrany poprieť tvrdené skutočnosti, pričom z ustanovenia § 151 CSP vyplýva procesná sankcia za nesplnenie procesnej povinnosti. Súd prvej inštancie na základe vyhodnotenia splnenia procesnej povinnosti strán konania, podľa § 150 a § 151 CSP, posúdi spornosť skutkových tvrdení strán, s vyvodením dôsledkov nesplnenia procesnej povinnosti. Ak súd prvej inštancie dospeje k záveru o potrebe korekcie následku nesplnenia procesnej povinnosti (CSP upravuje civilný proces v materiálnom poňatí, teda v zmysle zásady spravodlivej a účinnej ochrany práv podľa čl. 2 CSP), svoj postup odôvodní v uvedenom smere. Pri vykonávaní dokazovania bude súd prvej inštancie okrem prejednacej zásady a zásady kontradiktórnosti konania, aplikovať i zásadu predvídateľnosti postupu súdu. Posúdenie otázky, ktorá strana sporu je povinná tvrdiť a aký je obsah jej povinnosti tvrdiť, sa odvíja od hmotného práva. Klasifikácia sporných a nesporných skutkových tvrdení súdom má zodpovedať procesnej aktivite strán sporu. Hodnotenie dôkazov má potom vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci, pričom z hľadiska prisudzovania hodnoty pravdivosti konkrétnemu dôkazu, je potrebné takýto dôkaz posúdiť najskôr izolovane a následne vo vzájomných súvislostiach všetkých dôkazov.

Hodnotenie dokazovania zahŕňa v sebe i vyhodnotenie unesenia dôkazného bremena každej zo strán (ohľadom tvrdení, ktoré každá strana podľa hmotného práva má preukázať). Na takto preukázaný skutkový stav na základe vykonaných dôkazov (v prípade nevykonania navrhnutých dôkazov je potrebné uviesť dôvody), súd prvej inštancie aplikuje relevantnú právnu normu.

Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, postupovať v súlade s ustanovením § 220 CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadri skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol.

Svoj právny záver zdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, musí dať odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

Súd prvej inštancie bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, príp. prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka (strany) na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán sporu.

16. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.
V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie i o trovách tohto odvolacieho konania.

17. Toto uznesenie prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. (§ 160 ods. 2 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)